

Jacqueline Scholten:

‘Toegevoegde waarde wordt door de cliënt bepaald’

- 6** Notaris word
je niet zomaar
- 10** Model levenstestament
herzien
- 24** Wilsbekwaamheid:
de bomen en het bos

Wat is de
overeenkomst tussen

Van Gogh

& Vermeer?

Beiden werden gesteund door een mecenas.

Word ook mecenas en
lever een bijdrage aan de
geschiedenis van morgen.

Ga naar www.dekunstvanhetgeven.nl
en ontdek de vele vormen van geven en
nalaten aan cultuur, natuur en wetenschap.

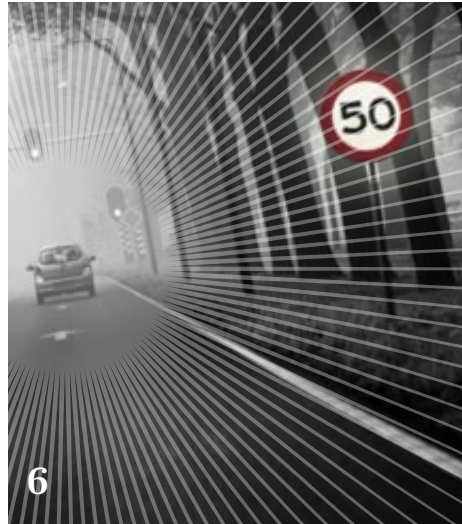

PRINS BERNHARD
CULTUURFONDS

De kunst van het geven

editie 4, mei 2015

- 4 Nieuws
- 13 Onderzocht: Uitkeringen aan aandeelhouders in het nieuwe bv-recht
- 15 Column Nora van Oostrom-Streep
- 16 Beursgang Lucas Bols
- 19 Koffie: Cecile Witlox
- 24 Wilsbekwaamheid: de bomen en het bos
- 26 En verder: Natalie Drost
- 28 Specialisten
- 30 Campagne 'Wie van de drie'
- 31 Column Jef Oomen
- 32 KNB-nieuws
- 36 Tuchtrect
- 38 Personalialia
- 38 Kanocolumn

Op de cover

Bedrijfscoach Jacqueline Scholten gaat op p. 20 e.v. in op de uitkomsten van de enquête onder notarissen over hun vak.

6 Geen kwestie van alleen maar cijfers en letters

Notaris word je niet zomaar. Na goedkeuring van het ondernemingsplan door de Commissie van deskundigen notariaat, moet de kandidaat-notaris langs de Commissie toegang notariaat die sinds twee jaar de persoon van de kandidaat op eigenschappen als stevigheid en integriteit beoordeelt. Door bravoure prikt de commissie onmiddellijk heen, maar dat wordt juist gewaardeerd: de kandidaten vinden het 'een verrijking', een 'bijna spirituele ervaring'.

10 'Zet niet de bank of notaris centraal, maar de cliënt'

Recent bereikten de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en de Nederlandse Vereniging van Banken overeenstemming over het model levenstestament. Dit is onder andere uitgebreid met een bancaire paragraaf. Betrokkenen lichten het model toe.

20 Onderzoek naar aantrekkelijkheid van het beroep

Notarissen vinden het adviseren van mensen het meest aantrekkelijk, zien voldoende toekomst in het ambt en het kantoor, en besteden nog steeds veel tijd aan vakinhoud. Omgaan met sentiment, prijsconcurrentie, klagers en regeldruk vinden ze minder leuk. Dat blijkt uit onderzoek dat de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie in januari deed. Bedrijfscoach Jacqueline Scholten staat hier niet van te kijken. 'Vakinhoudelijke professionals willen heel graag cliënten helpen, maar zijn niet altijd ondernemer genoeg.'

'De tijd dat een cliënt een vraag stelt en alleen een antwoord wil, is voorbij'

Huizenmarkt in de lift

ONROEREND GOED

De huizenmarkt is in de eerste maanden van 2015 sterk uit de startblokken gekomen. ABN AMRO verwacht de ramingen voor de woningmarkt daardoor halverwege 2015 omhoog bij te moeten stellen. De bank houdt er rekening mee dat het aantal woningverkopen en de woningprijzen gedurende 2015 harder stijgen dan eind vorig jaar werd voorspeld.

Uit cijfers van het CBS en het Kadaster blijkt dat in maart 2015 13.393 woningen zijn verkocht. Dit is een stijging van 33,6 procent ten opzichte van maart 2014 (10.028). Vergeleken met februari 2015, is er sprake van een stijging van 14,5 procent. Het CBS en het

Kadaster constateren bovendien dat bestaande koopwoningen in maart 2,7 procent duurder waren dan het jaar ervoor. De prijzen zijn nu twaalf maanden achter elkaar hoger ten opzichte van een jaar eerder. ●

Kadaster introduceert applicatie Verenig

ONROEREND GOED

Op 1 april 2015 heeft het Kadaster de applicatie Verenig beschikbaar gesteld. Met deze applicatie kunnen percelen worden samengevoegd tot één perceel. De applicatie vervangt de optie 'Aaneengesloten perceel vormen' in de applicatie Splits. Deze optie is sinds 13 april niet meer beschikbaar.

Een verzoek tot samenvoeging in Verenig wordt direct in de Kadastrale registratie verwerkt. Binnen tien minuten na het verzenden van het verzoek ontvangt de verzoeker per e-mail het nieuwe perceelnummer. De kosten van samenvoeging

via Verenig zijn 90 euro per nieuw gevormd perceel. Het blijft mogelijk op de huidige manier percelen te laten samenvoegen door het Kadaster. Het tarief is dan 295 euro per nieuw gevormd perceel. Vul op de website van het Kadaster het aanmeldformulier in om toegang te krijgen tot de nieuwe applicatie. Hier vindt u ook meer informatie over het gebruik van de applicatie. ●

“Mensen moeten zelf kunnen bepalen welke relaties hen dierbaar zijn en dat ook kunnen uitdrukken in hun nalatenschap”

Boris van der Ham, voorzitter van het Humanistisch Verbond, wil modernisering van de erfbelasting, NRC Handelsblad 17 april

Campagne bedrijfsoverdracht: 'Tijdig starten met stoppen'

ONDERNEMINGSRECHT

Om ondernemers bewust te maken van het belang van een goed voorbereide bedrijfs-overdracht lanceren MKB-Nederland en MKB Adviseurs de campagne 'Tijdig starten met stoppen'. Uit cijfers van onderzoeksbureau Panteia blijkt dat de komende 2 jaar naar schatting 27.000 mkb-ondernemers op zoek zullen gaan naar een opvolger voor hun bedrijf. Met de campagne en website www.tijdigstartenmetstoppen.nl bieden MKB-Nederland en MKB Adviseurs een deskundig en informatief platform over bedrijfsoverdracht voor ondernemers die de komende jaren willen stoppen. Ook wordt op deze site het MKB Overnamepakket beschikbaar gesteld. ●

Meer dan 300.000 akten gepasseerd in 2015

KNB

In het eerste kwartaal van 2015 werden in het notariaat 311.488 akten gepasseerd, een gemiddelde van 26.000 per week en 3.461 per dag. Dit blijkt uit cijfers van de KNB. Notarissen registreren gepasseerde akten in het Centraal Digitaal Repertorium (CDR). Sinds de start van het CDR in juli 2014 zijn er al 1.039.417 akten ingeschreven. Januari was voor notaris-kantoren de meest rustige maand van het eerste kwartaal van 2015. Dit na een drukke decembermaand. De meeste akten, 116.819, werden dit kwartaal in maart gepasseerd. ●

‘Iedereen krijgt een nummer’

Op vrijdag 10 april verzorgde notaris **Wil Brantjes** uit Utrecht de loting van 3 middelbare scholen in zijn regio. In totaal moesten 625 kinderen loten voor 375 plekken voor de school van hun eerste keuze. ‘Loting is dan de eerlijkste manier, ook al moet je kinderen teleurstellen.’

Hoe is de loting verlopen?

‘Prima. Het duurde twee uur. Naast afgevaardigden van de scholen, iemand van de overkoepelende organisatie, een afgevaardigde van het comité ouders van uitgelote kinderen, twee secretaresses en ik, waren ook het *Algemeen Dagblad* en RTV Utrecht aanwezig. Druk dus. Voorgaande jaren was het op de school zelf en waren er een stuk minder mensen bij.’

Hoe gaat zo’n loting in zijn werk?

‘De dag van tevoren krijgen wij de lijst met namen toegestuurd. Hiervan knippen wij stroken die in afzonderlijke bakken gaan. Op de dag zelf zit ik met twee secretaresses op een rij en trekt één collega de lootjes uit een bak. Iedere naam krijgt een nummer vanaf één. Dit nummer wordt op het lootje en een lijst gezet. En zo gaat het door. Stoppen bij de laatste ingelote persoon doen we niet. Iedereen moet een nummer krijgen, dus wij gaan door totdat de bak leeg is.’

Kan dat loten niet digitaal?

‘Het zal vast wel kunnen, maar ik zou daar dan geen akte van maken. Ik heb geen invloed op een computer en ik kan het ook niet controleren. Dit is een eerlijke manier en ik durf dat niet te zeggen als een computer het werk doet. Ik weet natuurlijk niet hoe andere notarissen het doen, maar ik blijf nog maar even bij deze methode.’

Wat is de meerwaarde van een notaris?

‘Vertrouwen. En er wordt een akte met procesverbaal van opgemaakt. Voorgaande jaren waren er nog weleens ouders die een kopie van de akte opvroegen. Die wisten niet dat er een notaris bij betrokken was en wilden bewijs zien. Nu dat door de media-aandacht bekend is, verwacht ik niet dat veel mensen dit jaar de akte zullen opvragen.’

U stelt ook kinderen teleur. Is dat moeilijk?

‘Daar moet je niet bij nadenken. Ik trek weleens namen die mij bekend voorkomen. Zo heb ik nu een buurjongen uitgeloot. Het is niet anders. Het is de enige manier.’

Cameron wil erfbelasting deels afschaffen

ERFRECHT

De Britse premier David Cameron wil de erfbelasting deels afschaffen. Ouders zouden volgens het plan van de Conservatieven 1 miljoen pond (1,4 miljoen euro) belastingvrij moeten kunnen nalaten. Wanneer een huis wordt nagelaten, wordt de belastingvrije som verhoogd naar 500.000 pond per persoon. Door de maatregel zouden alleen de rijksten nog 40 procent belasting over de erfenis hoeven te betalen.

Ook Labour heeft plannen voor een belastingwijziging in Engeland. Tijdens een verkiezingsbijeenkomst in Manchester bond de oppositiepartij de strijd aan met belastingontduikers.

Als de partij de verkiezingen wint, belooft Labour noodwetten door het parlement te loodsen tegen ontsnappingsclausules in de wet en om boetes op belastingontduiking te verhogen. De maatregel zou 7,5 miljard pond per jaar moeten opleveren.

NEDERLAND

In Nederland is geregeld discussie over de erfbelasting voor nabestaanden. Tweede Kamerlid Wouter Koolmees (D66) kondigde in januari aan dat alleenstaanden zonder (pleeg-)kinderen de keuze moeten hebben een erfenis te geven die tegen hetzelfde tarief wordt belast als een erfenis die bestemd is voor kleinkinderen en verdere afstammelingen. ●

Ondertussen op Twitter

#Socialmedia

De plannen van premier Cameron gaan ook op social media niet ongemerkt voorbij. Op Twitter wordt gereageerd vanuit notariële

hoek. Gedeeltelijke afschaffing van de erfbelasting zou volgens Twitteraars ook in Nederland een optie zijn.

Aniel Autar @anielautar Notaris Kooijman Lambert notarissen Rotterdam
Britse premier wil erfbelasting deels afschaffen <http://www.nu.nl/buitenland/4029142/britse-premier-wil-erfbelasting-deels-afschaffen.html>
via @NU.nl Internationale estate planning wordt straks nog mooier

Notaris IJzendijke @NotarisVenV Notariskantoor IJzendijke (Zeeland)
Britse premier wil erfbelasting deels afschaffen. Zou in Nederland ook welkom zijn <http://nu.nl/buitenland/4029142/britse-premier-wil-erfbelasting-deels-afschaffen.html>

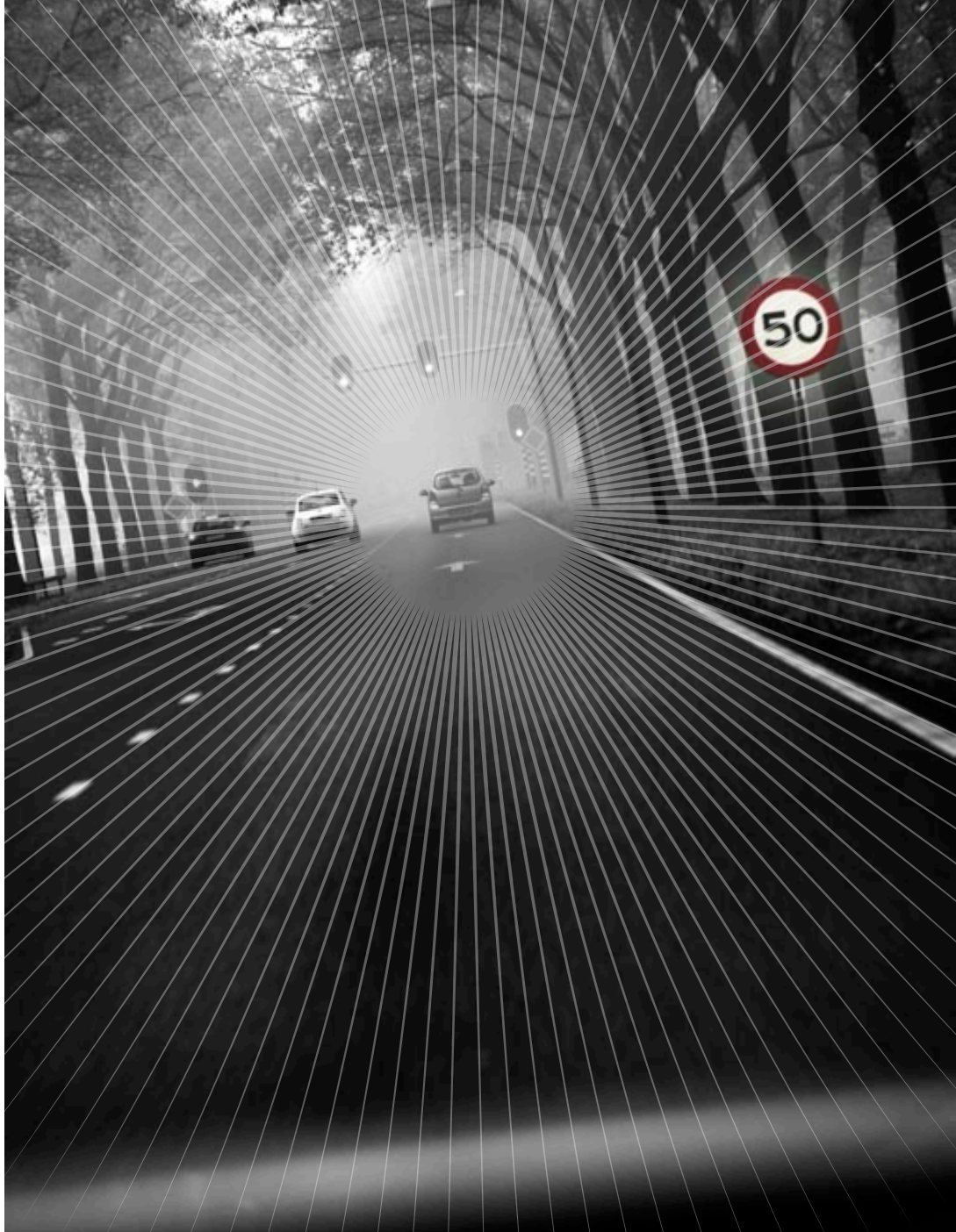
Roy van Melick @royvanmelick Sales professional
Britse premier wil #erfbelasting deels afschaffen <http://nu.nl/buitenland/4029142/britse-premier-wil-erfbelasting-deels-afschaffen.html>
(via @NU.nl) Goed voorbeeld doet volgen #VVD #Rutte #erfenis

Auke Wagenmakers @aukew Fysiotherapeut
Voorbeeld voor ons land! Britse premier wil erfbelasting deels afschaffen. = Geld dat je ouders verdiend hebben! <http://nu.nl/buitenland/4029142/britse-premier-wil-erfbelasting-deels-afschaffen.html>

Notaris worden

Notaris word je niet zomaar. Na goedkeuring van het ondernemingsplan door de Commissie van deskundigen notariaat, moet de kandidaat-notaris langs de Commissie toegang notariaat. Deze commissie beoordeelt sinds twee jaar de persoon van de kandidaat op eigenschappen als stevigheid en integriteit. Door bravoure prikt de commissie onmiddellijk heen, maar dat wordt juist gewaardeerd: de kandidaten vinden het 'een verrijking', een 'bijna spirituele ervaring'.

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Stel, je rijdt met je collega op een stille weg. De maximumsnelheid is vijftig km per uur, maar je collega rijdt tachtig en jij houdt je mond, want jullie zijn al aan de late kant. Een kind rent de weg op, het is te laat om te remmen. Jullie overleven de crash, het kind niet. Later vraagt de rechter aan jou: 'Hoe hard reed je collega?' Het antwoord lijkt zo simpel: je vertelt gewoon de waarheid. Er is een gruwelijke fout gemaakt, de verantwoordelijkheid daarvoor heb je te nemen. Toch?

Maar dan wordt het dilemma scherper. De bestuurder is niet je collega, maar je vrouw. Zeg je dan nog steeds 'tachtig', terwijl je weet dat je geliefde door jouw getuigenis misschien de bak in draait? En wat als die stille weg niet in Nederland, maar in Turkije ligt waar je zo goed als zeker ten minste tien jaar cel krijgt? Of erger nog: in een land waarvan je weet dat

de rechterlijke macht door en door corrupt is, waar de doodstraf om het minste of geringste wordt toegepast en je er in het meest gunstige geval misschien afkomt met twintig jaar cel en stokslagen?

LEERZAAM

Vragen als deze worden gesteld tijdens de verplichte persoonstoets, die sinds twee jaar onderdeel uitmaakt van het traject dat een kandidaat-notaris aflegt om toegelaten te worden tot het ambt. 'Het is ontzettend leerzaam', zegt Mark-Jan Arends, sinds 1 mei dit jaar notaris bij Clifford Chance in Amsterdam. 'Zo'n dilemmatest triggert je erover na te denken, daar de tijd voor te nemen: wat zou jij in zo'n situatie doen? En dat is heel gezond. Want linksom of rechtsom, dit soort dilemma's zullen zich een keer voordoen. Dan kun je het er natuurlijk over

hebben met je collega's, maar uiteindelijk ben jij degene die de *judgement call* maakt.'

PROGNOSE

Tot 2013 moest een kandidaat die wilde toetreden tot het ambt om alleen een ondernemingsplan indienen bij de Commissie van deskundigen notariaat (CVDN), ondergebracht bij het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Deze commissie, bestaande uit twee leden met bedrijfseconomische expertise en twee uit het notariaat, beoordeelt het plan van de kandidaat-notaris op drie aspecten: inkomenspositie, vermogenspositie en bewaringspositie. 'Daarbij hanteren wij het uitgangspunt: *in dubio pro*', vertelt Hans Kuijl, emeritus hoogleraar bedrijfseconomie en voorzitter van de CVDN.

Het ondernemingsplan geeft een prognose van de financiële toekomst van het kantoor

Geen kwestie van alleen maar cijfers en letters

voor de komende drie jaar. ‘Dus als de kandidaat aangeeft: na mei wordt het beter, en de omzet stijgt jaarlijks met 10 procent, willen we dat wel aannemen, maar we willen ook weten hoe het met de kosten gaat. Want misschien moet je een extra kandidaat aannemen, of een extra typiste. We toetsen het plan dus op aanvaardbaarheid. Als de kandidaat na drie jaar kantoor kan houden in overeenstemming met de waardigheid van de notaris, komt er een positief advies.’ Bijzondere aandacht heeft de manier waarop de kandidaat-notaris mogelijke risico’s afdekt. ‘Wij vinden als commissie dat er te weinig ontbindende voorwaarden in de overeenkomsten met de zittende notaris zijn, maar ook wat betreft de financiering door de bank en wat betreft de benoeming door het ministerie van Veiligheid en Justitie.’ De commissie is streng, maar ook weer niet zó streng: slechts één op de acht plannen haalt de eindstreep niet of wordt ingetrokken.

OP PAPIER

De procedure bij de CVDN wordt niet door alle kandidaten als prettig ervaren. Kritiek is er al jaren: zo zou de commissie te traag werken en verloopt communicatie uiterst moeizaam. Een mogelijke verklaring is, zegt notaris Jan Smelt uit Almelo, dat de procedure zuiver plaatsvindt op papier. Smelt wilde worden benoemd bij Vrieling Willems Zonder Netwerk Notarissen, een kantoor met vestigingen in Almelo, Tubbergen en Denekamp.

‘Het bijzondere aan ons kantoor is dat we drie vestigingen hebben die allemaal vallen onder één bv. Dus ik ben ook voor een derde eigenaar van het kantoor in Tubbergen en in Denekamp. Als daar een akte wordt gepasseerd, word ik daar ook beter van. Ik vroeg dus geen losse vestigingsplaats aan om in m’n eentje rendabel te zijn, maar om notaris te worden in Almelo binnen de associatie. Dat heb ik ook steeds duidelijk aangegeven, maar kennelijk was dat niet helder.’ Op Smelts verzoek zijn plan mondeling te komen toelichten, ging de commissie lange tijd niet in. Uiteindelijk mocht het wel, maar toen was hij al maanden verder.

BENOEMINGSPROCEDURE

Ook Mark-Jan Arends van Clifford Chance had aanvankelijk niet het gevoel dat de commissie constructief meedacht. ‘Pas drie maanden na indiening van mijn plan kwam er correspondentie op gang.’ Helemaal storend vond hij dat de commissie zich bemoeide met het verdere verloop van zijn benoemingsprocedure. ‘Ze vonden dat ik mijn ondernemingsplan te vroeg had ingediend en dat ik het weer moest intrekken. Dat heb ik geweigerd. Ik vind het prima dat die commissie er is en mijn plan toetst op zijn merites. Maar het is niet hun taak om zich met de *timing* van mijn traject te bemoeien. Als ik met de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie en mijn kantoor nadenk over welke poortjes we op welk moment doorgaan, kan het niet zo zijn dat de CVDN zegt:

wij vinden de *timing* niet juist, dus we nemen je plan niet in behandeling.’

Arends was dan ook enigszins verrast toen de commissie zijn plan uiterst positief en goed gemotiveerd beoordeelde. ‘Ik zou zeggen: als je aan het einde zo’n goed gemotiveerd advies kunt uitbrengen, waarom dan in het begin de kandidaat niet al betrekken bij je denkwijze en vragen waarom hij dit ondernemingsplan indient? Kijk: je kunt alles schriftelijk afdoen, maar soms wil je iemand gewoon even in de ogen kijken. Het is tenslotte de belangrijkste stap in je carrière.’

Voorzitter Hans Kuijl van de CVDN ‘wil en kan’ niet op individuele zaken reageren en voelt zich ook niet aangesproken door de kritiek. Als de procedures lang duren, komt dat omdat de kandidaten de informatie niet op orde hebben, zegt hij. ‘U moet zich voorstellen: het zijn juristen, geen cijfermensen.’

SPIRITUELE ERVARING

Inderdaad geeft het ondernemingsplan een beeld van de cijfers, maar over de persoon die erachter zit, zegt het hoegenaamd niets, terwijl daar juist de risico’s zitten. Daarom moeten sinds 1 januari 2013 aankomende notarissen een persoonstoets afleggen. Deze is speciaal voor het notariaat ontwikkeld en wordt afgenomen door LTP, het bureau dat al

Nu is er de *BNApp!*

BNA Bureau Notariaat & Advocatuur Meesters in accountancy

Accountancy is ons vak, het notariaat ons specialisme

BNA is in 1987 als administratiekantoor voor het notariaat begonnen. Nu ruim 25 jaar later zijn wij uitgegroeid tot de grootste branche-accountant binnen het Notariaat. Bureau Notariaat & Advocatuur is:

- Financiële administratie
- Fiscaal advies & aangiften
- Bedrijfsvergelijking
- Managementinformatie
- Jaarrekening & advies
- Salarisadministratie
- Hulp bij ontslagprocedures
- Opvolging & ondernemingsplannen

Wij helpen u graag bij het tactisch schaakspel dat de notariële onderneming tegenwoordig is. Wij zijn uw Branche-Accountant!

Oude Utrechtseweg 26-28, 3743 KN Baarn
Postbus 1008, 3740 BA Baarn

T: 035 693 64 44
F: 035 693 95 55

info@bna-lodder.com
www.deNotarisPraktijk.nl

Centraal Bureau voor Genealogie

Betrouwbaar onderzoek naar gerechtigden in nalatenschappen?
Wij doen het sneller en efficiënter. Ook spoedgevallen!

Postbus 11755, 2502 AT Den Haag / www.cbg.nl
e-mail: notarieel@cbg.nl / tel.: 070-3150575 / 576
download onze brochure: www.cbg.nl > brochures

VERTROUWDE NAAM IN ACCOUNTANCY VOOR HET NOTARIAAT

QUAESITOR

ACCOUNTANCY & ADVIES

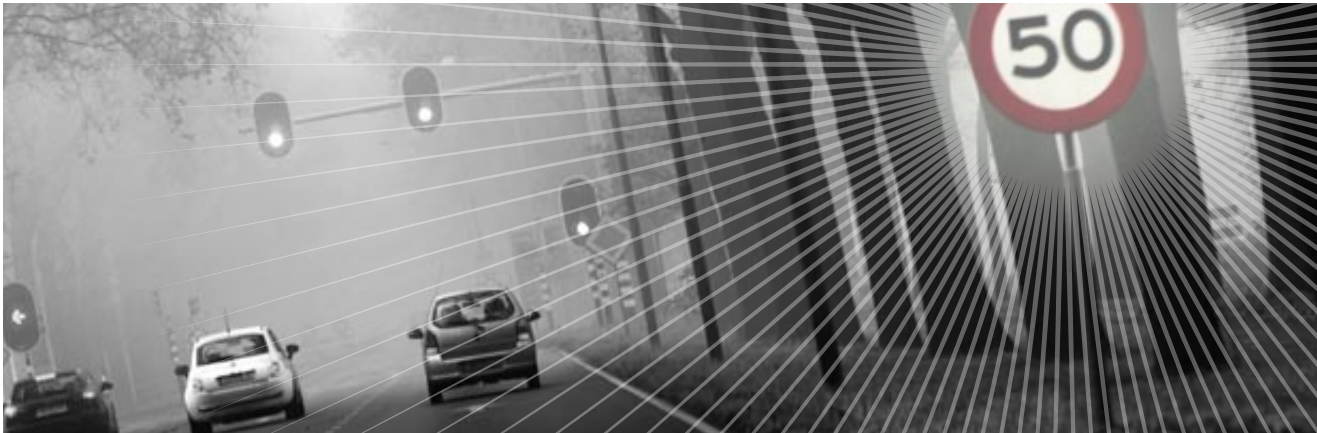
JAARREKENINGEN • BEDRIJFSOPVOLGING • ADVISERING • PRAKTIJKOVERNAME
PRAKTIJKWAARDERING • UITGAVE BEDRIJFS- EN SALARISRAPPORTAGES

nieuw adres:

POSTBUS 3013 1801 GA ALKMAAR 072-5180060 info@quaesitor.nl www.quaesitor.nl

‘Zo’n dilemmatest triggert je erover na te denken, daar de tijd voor te nemen’

tientallen jaren de assessments voor functies in de hogere echelons van het bedrijfsleven en de rechterlijke macht verzorgt. Functies waarin je met druk moet kunnen omgaan en verleidingen moet kunnen weerstaan. De één kan daar gemakkelijker tegen dan de ander, weet psycholoog Jos Loeffen, medeontwikkelaar van de test. Psychologie biedt handvatten waarmee je risico's in kaart kunt brengen. 'Wat je wilt, en wat de maatschappij vraagt, is mensen die verschillende belangen kunnen zien, aanvoelen, een genuanceerde afweging kunnen maken en de kracht hebben ernaar te handelen.'

Bij de persoonstoets hoort ook een gesprek met een psycholoog en dat gaat behoorlijk diep, vertelt Mark Jan Arends. 'Dat was verdomd interessant. Over je wortels, je jeugd, waar je naartoe wilt in het leven. Het was bijna een spirituele ervaring. En heel goed om daar eens een dag, weg van de notariële praktijk, over na te denken.'

Integriteit is vooral ook een bewustwordingsproces, zegt Loeffen. 'Je moet je altijd realiseren welke verschillende belangen er spelen. Als je beschermd bent opgevoed en nooit met kwade bedoelingen bent geconfronteerd, is het heel gemakkelijk om altijd integer te zijn – je wordt immers nooit uitgedaagd. Als je dan wordt benaderd door iemand met minder eerbare bedoelingen trap je er gemakkelijker in, want je ziet het gewoon niet.'

AANBEVELING

De kandidaat die de persoonstoets met goed gevolg aflegt, mag door naar het volgende loket: de Commissie toegang notariaat (CTN). Hier wordt de kandidaat in een stevig gesprek bevestigd op mogelijke aandachtspunten uit de persoonstoets. Zo'n aanbeveling kan zijn dat een kandidaat een cursus volgt, of een mentor in de arm neemt, vertelt Roel Paris, voorzitter van de Kamer voor het notariaat in Den Haag en voorzitter van de CTN. 'Dat geldt met name voor personen die solitair notaris worden, ook omdat ze dan werkgever worden. Het is prettig om iemand – buiten je kantoor – te hebben op wie je kunt steunen.'

Zo'n vijf keer per jaar brengt de CTN een negatief advies uit, om verschillende redenen. 'In de meeste gevallen vinden wij de persoon niet sterk genoeg voor de functie van notaris of toegevoegd notaris. Er zijn ook weleens twijfels over het ondernemerschap. We hebben ook een geval gehad waarbij we de plannen te ambitieus vonden om een praktijk te voeren.'

ZENUWACHTIG

Notaris Caroline van Rooijen uit Gorinchem vond dit de lastigste fase van het traject. Niet omdat ze twijfelde aan haar kunnen – haar gevoel voor integriteitsdilemma's was in de loop der jaren, vond ze zelf, best behoorlijk ontwikkeld. Binnen het notariaat had Van Rooijen namelijk al een lange weg afgelegd:

van telefoniste, tot klerk, en na een studie in de avonduren tot kandidaat. Sinds 1 januari 2011 was ze notaris bij Van Leussen Van den Broek Notarissen in Molenaarsgraaf. Maar toen haar kantoor een nieuwe vestiging wilde openen in Gorinchem, moest ze opnieuw worden benoemd. Ineens bleken de benoemingsregels veranderd. Een overgangsregeling was er niet en daar was ze, zacht gezegd, aanvankelijk niet blij mee.

Voor het ondernemingsplan draaide ze haar hand niet om – daar had ze immers al ervaring mee. Maar voor het gesprek met de CTN was ze toch wel wat zenuwachtig. 'Als je je beroep iedere dag zo integer mogelijk probeert uit te oefenen, is het een rare gedachte dat je voor een commissie moet verschijnen die misschien gaat zeggen dat je niet geschikt bent. Dat was geen onzekerheid – als ik mezelf op een dag niet meer in de spiegel aan kan kijken, dan stop ik. Maar het is niet gezegd dat een ander jouw mening deelt. Er is altijd een grijs gebied.'

WAARDEVOL

Toch heeft ze zowel de persoonstoets als het gesprek met de commissie als 'verrijkend' ervaren. Sterker, ze pleit ervoor om gesprekken over ethiek en integriteit een vaste plek te geven in de permanente educatie. 'Het is buitengewoon waardevol om over beroeps-ethische dilemma's en integriteit van gedachten te wisselen. Alleen al het invullen van vragenlijsten – onderdeel van de persoonstoets – is leerzaam: hoe zit ik in elkaar? Valt er iets te verbeteren? Want je staat toch met enige regelmaat onder druk. Dat geldt voor iedere notaris.' ■

*Herziene model
levenstestament*

‘Zet niet de bank of notaris centraal, maar de cliënt’

Recent bereikten de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en de Nederlandse Vereniging van Banken (NVB) overeenstemming over het model levenstestament. Dit is onder andere uitgebreid met een bancaire paragraaf. Betrokkenen lichten het model toe.

TEKST Jolanda aan de Stegge | BEELD Truus van Gog

Wie een levenstestament maakt, doet dat om zijn materiële en immateriële zaken te regelen voor het moment waarop hij daartoe zelf niet meer in staat is. Helaas leidde dat levenstestament de afgelopen jaren regelmatig tot problemen. Cliënten die dachten dat zij hun wensen bij de notaris goed op papier hadden gezet, vingen soms bot bij hun bank. Want daar kon men niet altijd uit de voeten met de in het levenstestament vastgelegde afspraken. Reden voor de KNB en de NVB om de koppen bij elkaar te steken en de pijnpunten op te lossen. Na een klein jaar van intensief overleg ligt er sinds een maand een model levenstestament dat zowel door het notariaat als de banken acceptabel is gevonden. Voor banken is het nu duidelijker wanneer zij betalingen aan een gevolmachtigde mogen doen. Alle betrokken partijen

zijn tevreden, want, vinden zij: ‘De cliënt heeft recht op een soepel werkend product.’

PRAKTISCHE UITVOERBAARHEID

Als hoofd van de afdeling veiligheid en juridische zaken bij de NVB, de belangenorganisatie van Nederlandse banken, was Yvonne Willemsen betrokken bij het overleg. ‘Veel financiële wensen die mensen opnemen in hun levenstestament hebben een enorme impact op het financiële verkeer. Daarom ontstond al snel het idee daaraan een bancaire paragraaf toe te voegen.’ Deze toelichting maakt de cliënt duidelijk waaraan hij moet denken als hij het levenstestament voor financiële dienstverlening wil gebruiken. Kort gesteld luidt de boodschap daarin: denk als volmachtgever na over aan wie jij jouw financiële situatie toevertrouwt. Schenk diegene vervolgens het volledige vertrouwen

en leg hem niet allerlei beperkingen op, want die hinderen de praktische uitvoerbaarheid. Willemsen: ‘Op het moment dat iemand zijn financiële situatie uit handen geeft aan een ander, is die ander daarvoor verantwoordelijk en niet de bank. Wanneer er desondanks toch sprake is van financiële uitbuiting en iemand de rekening van de volmachtgever plundert, kan niemand zeggen: “U had als bank moeten signaleren dat die rekening werd leeggeroofd.” Dit valt echt onder de verantwoordelijkheid van degene die de volmacht geeft. Daarom is het ook zo belangrijk om hierover vooraf goed na te denken: wie vertrouw ik voldoende en welke zekerheden bouw ik in zodat het niet kan misgaan. Wees daarover zo transparant mogelijk tegenover andere familieleden: dat je het zo aanpakt en waarom dat je dat doet.’ Willemsen vindt het belangrijk dat de notaris zich realiseert dat de bank een bepaalde verantwoordelijkheid heeft. Om die reden is de bancaire paragraaf eraan toegevoegd. Want uitzonderingen in volmachten zijn moeilijk te accepteren voor een bank. Ook zijn banken van mening dat het behoort tot de verantwoordelijkheid van de notaris om zijn cliënt te

‘Het gaat erom dat de cliënt een product krijgt waaraan hij iets heeft’

vertellen dat de bank bepaalde zaken niet accepteert omdat zij vanwege de zorgplicht aansprakelijk wordt gesteld.

GEMOR

Hoe positief de betrokkenen zich ook over het model levenstestament uiteten, gemor is er ook. De KNB ontving enkele boze reacties van leden die vinden dat de beroepsorganisatie wel heel erg naar de pijpen van de bank danst. ‘Dat gevoel heb ik helemaal niet’, reageert Madeleine Hillen, die als juridisch adviseur namens de KNB aan het overleg deelnam. ‘Wel is er bij de totstandkoming van het basismodel bewust gezocht naar samenwerking met betrokken partijen, zoals banken, die met de door het notariaat opgestelde levenstestamenten moeten werken.’ Zij wijst erop dat de NVB niet het gehele model levenstestament mede heeft opgesteld, maar vooral de bancaire paragraaf. ‘Zowel de KNB als NVB stelde de klant centraal en samen hebben wij iets gemaakt waarmee de cliënt uit de voeten kan. Dit model is bedoeld om het proces soepeler te laten verlopen.’ Dat er notarissen zijn die klagen over de bancaire paragraaf, verbaast Willemsen. ‘Het

notariaat en de banken hebben een gemeenschappelijk doel: het klantbelang. Wij willen allebei voorkomen dat de klant opgescheept zit met een product dat niet bruikbaar is. Een goede samenwerking tussen bank en notariaat is een voorwaarde om hieruit te komen.’ Het levenstestament is geen bancaire product, benadrukt zij. ‘Het is een service die wij verlenen aan de klant en dat willen wij zo goed mogelijk doen.’

VOLDOENDE RUIMTE

Notaris Erik Dicou, die het conceptmodel levenstestament voorzag van tekstuele verbeteringen, begrijpt wel dat sommige notarissen moeite hebben met de invloed van banken. ‘Maar het gaat erom dat de cliënt een product krijgt waaraan hij iets heeft. Niemand zit erop te wachten dat de bank moeilijk doet over een formulering. Dus voorkom problemen met het levenstestament en zet niet de bank of notaris centraal, maar de cliënt.’

Volgens Hillen en Dicou blijft er voor de notaris in het model levenstestament voldoende ruimte over om aan de wensen van zijn cliënt tegemoet te komen. ‘Het blijft een maatwerkproduct, alleen is er een kader aangegeven waarbinnen je als notaris moet blijven.’ Hillen: ‘Een volmachtgever kan nog steeds bevoegdheidsbeperkingen invoeren in zijn levenstestament, alleen hebben die nu een interne

werking. Ook kan hij behalve voor toezicht achteraf via rekening en verantwoording, kiezen voor toezicht tijdens de rit. Wij willen rekening, verantwoording en toezicht uit de sfeer halen van wantrouwen. Het is prettig wanneer je als gevolmachtigde de andere betrokkenen kunt laten zien: ik heb netjes gehandeld.’

GOEDGEKEURD

Op het model staat nu: ‘Conform door de NVB goedgekeurd model’. Omdat dit door sommigen wordt opgevat als ‘een door banken voorgeschreven model’, wekt het enige weerstand. Maar zegt Hillen: ‘De banken hebben ons niks voorgeschreven. Die kop staat er uitsluitend zodat het voor bankpersoneel duidelijk is dat dit voor hen een werkbare volmacht is. De subtitel is overigens onlangs aangepast in ‘Afspraken banken maart 2015’. Dit ook om aan te geven dat er afgezien van de bancaire bepalingen sprake is van een basismodel waarop het iedere notaris vrijstaat wijzigingen en aanpassingen door te voeren.’ ■

Met dank aan Tjarko Denekamp (ABN AMRO)

Wijzigingen model levenstestament

Het is niet mogelijk om in het levenstestament meerdere gevolmachtigden gezamenlijk bevoegd te verklaren. Voor een bank valt niet te controleren of alle bankhandelingen wel daadwerkelijk gezamenlijk worden uitgevoerd. Met het toevoegen van een bevoegdheid om ondervolmacht te verlenen, is dat probleem opgelost. Het is evenmin mogelijk een gevolmachtigde bevoegdheidsbeperkingen te geven, zoals: de gevolmachtigde mag geen schenkingen doen in mijn naam of hij mag zichzelf niet begunstigen. Voor een bank met miljoenen klanten is het onmogelijk te monitoren of een overboeking

een schenking betreft of niet. In het levenstestament staat duidelijk wanneer een volmacht ingaat en of deze doorloopt nadat de volmachtgever wilsonbekwaam is geworden. Enkele andere wijzigingen/toevoegingen: er is een opmerking opgenomen over de bv, die voorheen nogal eens werd vergeten. Het levenstestament is verdeeld in een financieel en een medisch deel. Hiermee kan worden voorkomen dat de medische wensen van een cliënt bij de bank terechtkomen en andersom diens financiële wensen bij de medische sector.

de Velde Harsenhorst

- Administratie
- Salarissen
- Belastingen
- Rapportages
- Accountancy
- Advies

H.R. de Velde Harsenhorst FA
drs. K. de Lange AA

AKSOS Financial Services

Voor notariaat en advocatuur...
...flexibiliteit in capaciteit

Groningen - Leeuwarden - Zwolle
www.aksos.nl - afs@aksos.nl - Tel. 038-4524280

AKSOS

Neem het Leger des Heils op in uw testament

Steun het werk van het Leger des Heils. Vraag een gratis informatiepakket aan via onze site of bel (036) 539 81 62 voor een vrijblijvend gesprek.

www.legerdesheils.nl/nalaten

doen wat we geloven

Ons nieuwe adres opzoeken duurt langer.

Binnen 5 minuten je huis verkocht.

**NIEUWE
LOCATIE**

Rode Hoed
Keizersgracht 102
Amsterdam

Eerste Amsterdamse Onroerend Goed Veiling
Het veilinghuis dat meer biedt.

mva.nl/veiling

Notamail Jurisprudentieoverzicht De Notamail/Notafax-aanvulling die u niet mag missen!

Actuele informatie is voor u van cruciaal belang, maar het vergt veel van uw kostbare tijd om op de hoogte te blijven van alle belangwekkende vakjurisprudentie. Met *Notamail Jurisprudentieoverzicht* ondersteunen wij u bij de selectie en analyse van essentiële rechtspraak.

Verschijning: 2 x per maand

Bestel via www.sdu.nl/notariaat
of bel (070) 378 98 80

Sdu UITGEVERS

Voor uw fiscale en bijbehorende juridische vraagstukken in

ITALIE:

Mr GÉRARD PRINSEN
Fiscaal-en notarieel jurist

Ruim 20 jaar werkzaam in Italië als fiscaal adviseur op diverse terreinen, o.a. onroerend-goed- en bedrijfsoverdrachten, afwikkeling van nalatenschappen, emigratie.

mobile: (+39) 335 283254

e-mail: info@italytax.eu

website: www.italytax.eu

‘De aandeelhouders moeten op de blaren zitten’

Maurice en Raymond Canisius zijn misschien wel de eerste eeneiige tweeling die in Nederland is gepromoveerd op hetzelfde onderwerp. De Limburgse broers schreven een gezamenlijk proefschrift over de aansprakelijkheid van de bestuurder bij dividenduitkeringen aan aandeelhouders in het bv-recht, dat in oktober 2012 werd herzien. ‘Een voordeel van samen promoveren is dat je elkaar constant kunt motiveren’

TEKST Joris Drost | BEELD Truus van Gog

Wat hebben jullie onderzocht?

‘Uitgangspunt van ons onderzoek is de flex-bv-wetgeving, specifiek de uitkeringstest. Dé spil van het nieuwe systeem van kapitaalbescherming, ingevoerd om crediteuren van de bv te beschermen. Het bestuur van de bv moet het uitkeringsbesluit van de aandeelhouders goedkeuren. Als blijkt dat geld is uitgekeerd terwijl het bedrijf financieel ongezond is en de crediteuren niet meer betaald kunnen worden, dan is het bestuur aansprakelijk. De wetgever vermeldt echter niet hoe de uitkeringstest moet plaatsvinden. Het proefschrift geeft hierop antwoord: de uitkeringstest in zijn huidige vorm moet zeer restrictief worden uitgelegd om bestuurders te beschermen en recht te doen aan de dogmatische uitgangspunten van het vennootschapsrecht.’

Wat is de belangrijkste conclusie van jullie onderzoek?

‘Door terug te gaan naar de situatie voor oktober 2012 hebben we ons afgevraagd

wat de juridische grondslag van het uitkeringsbesluit is. Dat was onder het oude recht een zogenoemd direct extern werkend besluit. Kort gezegd, het bestuur kon niet aansprakelijk worden gehouden voor de uitvoering van een geldig genomen dividendbesluit door de algemene vergadering van aandeelhouders. Onder het nieuwe recht moet het uitkeringsbesluit nog steeds als direct extern werkend besluit worden gekwalificeerd. Wij constateren op basis van de besluitvorming en de dwingendrechtelijke verdeling van bevoegdheden binnen de bv dat, in beginsel, alleen aandeelhouders, en dus niet het bestuur, aansprakelijk kunnen worden gehouden voor het ongeoorloofd uitkeren van dividend.’

Wat kunnen notarissen met het onderzoek?

‘Het onderzoek raakt de besluitvorming binnen vennootschappen en de problematiek rond de directeur-groootaandeelhouder en daarmee het tegenstrijdig belang. Wij constateren dat er eigenlijk geen sprake kan zijn van een tegenstrijdig belang bij het goedkeuren van een dividendbesluit, omdat er voor een bestuurder

NAAM	Maurice en Raymond Canisius
LEEFTIJD	25
GEBORTEPLAATS	Brunssum
STUDIE(S)	Nederlands Recht aan Maastricht University, focus op ondernemings- en privaatrecht
ONDERZOEK	‘Uitkeringen aan aandeelhouders in het nieuwe bv-recht. Besluitvorming, vertegenwoordiging en vereenzelviging.’
GEPROMOVEERD	10 december 2014

geen ruimte bestaat het vennootschappelijk belang in zijn volle omvang in zijn overweging mee te nemen. Daarbij ligt bij afwezigheid van een raad van commissarissen, naar de letter van de wet, de bal uiteindelijk bij de aandeelhouders die hun eigen dividenduitkering moeten goedkeuren. Dat is precies wat wij willen. Ons proefschrift stelt dat het de aandeelhouders zijn die beslissen over het uitkeren van dividend. Zij zijn de verschaffers van het risicodragend vermogen en als het misgaat, zullen zij op de blaren moeten zitten.’

Hoe verliep het onderzoek?

‘We hebben bijna twee jaar onderzoek gedaan. Het is een duopromotie, maar we zijn afzonderlijk gepromoveerd. Een voordeel van samen promoveren, is dat je elkaar constant kunt motiveren. We zijn een eeneiige tweeling dus kunnen sowieso ontzettend goed samenwerken. Promoveren is een proces dat dag en nacht doorgaat. Om het proefschrift binnen twee jaar te kunnen afronden, hebben we hard moeten werken. Een aantal zaken was in die periode heel belangrijk: een goede administratie, maar ook de nauwe contacten met de universiteit. Daarnaast zijn we op retraite geweest naar het Zwarte Woud. Alles om snel te kunnen werken en ieder uur te kunnen steken in het proefschrift. Nu het is afgerond, gaan we allebei in Amsterdam aan de slag als advocaat. Maurice bij Houthoff Buruma en Raymond bij Höcker Advocaten.’ ■

SPANJE SPECIALIST in:
SUCCESSIE-AANGIFTE en AFWIKKELING
van NALATENSCHAPPEN, TESTAMENTEN,
ESTATE-PLANNING,
ADVIES BIJ AAN- en VERKOOP O.G.

Ed Richelle   Marlon Wolf
Ana Pascual   Trudy Pijnenburg

Bezoekadres:

Edificio SERVITUR
(El Planet 7)
Ctra. de Finestrat
(rotonde kruising CV758 en CV70)
03502 BENIDORM (Alicante)

Correspondentie adres:

Apartado de correos 216
03508 BENIDORM
(Alicante) Spanje

Telefoon: (+34) 96 585 0891
Telefax: (+34) 96 586 6988
E-mail: servitur@servitur.es
Internet: www.servitur.eu

VAN WEEGHEL DOPPENBERG KAMPS
NOTARISSSEN | JURISTEN | ADVISEURS

**SPECIALISTEN VOOR GRENSOverschrijdende ZAKEN
NEDERLAND -DUITSLAND**

- individuele adviezen voor ondernemer, particulier en adviseur
- gespecialiseerde juristen
- gekwalificeerde taalkennis
- internationaal netwerk

TELEFOON +31 (0)314 37 22 22 | E-MAIL info@vwdknotarissen.nl
INTERNET vwdknotarissen.nl vwdknotarissen.de
BEZOEKADRES Keppelseweg 1-3, 7001 CE Doetinchem

De juiste
slagkracht in uw
executietraject!

CAMINADA & VAN LEEUWEN
gerechtsdeurwaarders & incasso

Ondernemingsweg 2D
2404 HN Alphen aan den Rijn
T 0172 44 36 34
F 0172 44 36 50
E info@cvi-incasso.nl
I www.cvi-incasso.nl

Heeft u een notariële vacature of heeft u deze op uw website staan?
... en wilt u hieraan bekendheid geven in de vakbladen, met een 100% dekking in het notariaat?
adverteer dan in:

W·P·N·R

Notariaat
magazine

FBN

JBN

gunstige doorplaatsingsstarieven in combinatie met de vacaturesite advocatie.nl:

Advocatie

Advocatie | Novocatie | Overfusies | Rechtenstudie | Bedrijfsjurist | Top50 | Vacatures | Webshop

Voor inlichtingen en reserveringen kunt u contact opnemen met:

Marieke van Wezel
E-mail: m.v.wezel.sdu.nl

Nora van Oostrom-Streep

Opleiden of oplijden?

De afgelopen weken mocht ik weer tweemaal als docent/trainer optreden in het kader van de notariële beroepsopleiding. De dagen stonden in het teken van persoonlijke effectiviteit en professionele beroepshouding en ethiek. In het onderdeel over beroepshouding en ethiek gingen we in op zaken als onafhankelijkheid en integriteit. We oefenden in het herkennen van grensoverschrijdend gedrag, het daarop handelen en het elkaar hierop aanspreken. De deelnemers hadden het eerste deel van hun opleiding al achter de rug en waren gemiddeld zo'n anderhalf jaar werkzaam in de praktijk. Ik vind het een feest om in gesprek te gaan met deze jonge kandidaten. Enerzijds hebben ze de universiteit nog vers in het geheugen, terwijl ze anderzijds al volop aan het werk zijn en veel ervaring hebben opgedaan. Steevast ontstaat er een geweldige interactie waarin men in een sfeer van vertrouwen ervaringen uitwisselt.

ROLLENSPELLEN

Het meeste plezier haal ik uit de rollenspellen die we doen rondom persoonlijke of ethische dilemma's. Ik verzin enkele casus, zoek vrijwilligers uit (bijvoorbeeld twee deelnemers die cliënten spelen en een deelnemer die de rol van kandidaat-notaris op zich neemt) en leg de 'cliënten' een casus voor (die de kano niet kent). Vervolgens laat ik hen de casus uitspelen (er zitten enorme acteertalenten tussen!) en kijken we hoe de kano omgaat met de casus (waarin steevast een dilemma

is verborgen). We bespreken plenair de problematiek, de voors en tegens van de geopperde oplossingen en wisselen ervaringen uit. En het zijn die ervaringen die me inspireerden tot de titel van deze column. Want wat krijgen die kandidaten het soms voor hun kiezen. Mag ik een greep doen uit de ervaringen (ook die uit eerdere bijeenkomsten)? Zet u schrap.

STOCKHOLMSYNDROOM

Kandidaten die aan het eind van hun Latijn zijn door het stelselmatige extreme overwerken en de daarmee gepaard gaande uitholling van hun privéleven (ze durven intern niets te zeggen: een variant op het 'Stockholmsyndroom'). Kandidaten die zonder noemenswaardige begeleiding stapels complexe dossiers krijgen toegeworpen en maar moeten zien hoe ze het rooien. Kandidaten die, koud van de collegebanken, moeten 'estate plannen'. Kandidaten die te maken krijgen met een vijandige kantooromgeving en van de notaris geen enkele ruggensteun krijgen. Voorbeelden van dubieuze praktijken (variërend van het verwisselen van aktebladen tot het rectificeren van op zich correcte akten om zo fiscale termijnen op te rekken), van een totaal gebrek aan inlevingsvermogen (een kandidate die na het ontslag van de enige secretaresse van kantoor meer dan 50 procent van haar tijd bezig was met de administratie en het rondbrengen van de koffie) en van tenenkrommende arrogantie (meermaals kregen kandidaten die hun notaris wezen op onjuiste handelwijzen

of achterhaalde kennis een nare veeg uit de pan). Heel vaak bleek dat de kandidaat niet werd gezien als iemand waar je zuinig op moet zijn, maar veel meer als iemand die direct volop rendabel moet zijn en vooral niet moet 'zeuren' ('je kost me al genoeg').

VITALE ONDERDELEN

In een ledenraad van enkele maanden geleden werd benadrukt dat zwaar ingezet moet worden op de aantrekkelijkheid van het beroep. Iedereen was het erover eens dat voor een gezonde toekomst van ons beroep een gestage instroom en het behoud van menselijk kapitaal vitaal zijn. Focus op opleidingen en werkomstandigheden van de kandidaten was geboden. Nou, inderdaad. Over de opleidingen heb ik, het zal u niet verbazen, een geheel eigen mening (een blauwdruk ligt al klaar). Over de werkomstandigheden ook. De tijd is (al lang) voorbij dat de notaris alwetend was en de kandidaat een onmondig groentje. Kandidaten (maar ook klerken, secretaresses en andere medewerkers) zijn kapitaal waar we zuinig op moeten zijn. Allemaal vitale onderdelen van de notariële dienstverlening, met allemaal een eigen plaats en taak. Een professionele beroepshouding vergt dat we elkaar in onze rollen respecteren en ondersteunen en daarmee ook dat we bijdragen aan een goede opleiding van de kandidaten. Door hen goed in te werken. Te ondersteunen bij lastige dossiers of de beroepsopleiding. Hen te behandelen zoals we zelf behandeld willen worden en vooral door ons te realiseren dat zij het werkelijke kapitaal van het 'Notariaat 2.0' zijn. In een tijd van 'ont-sokkeling' is het tijd om de kandidaat op een voetstuk te plaatsen! ■

Beursgang Lucas Bols

's Werelds oudste distilleerderij in stilte naar de beurs

De Amsterdamse distilleerderij Lucas Bols is een van de oudste bedrijven ter wereld. Een team van Loyens & Loeff, waaronder notaris Guido Portier, begeleidde het bedrijf begin februari naar de Amsterdamse effectenbeurs. De voorbereidingen vonden zo lang mogelijk in stilte plaats. 'Zolang er nog geen schijnwerpers op de vennootschap staan, kan men rustig bedenken: zo gaan we het doen.'

TEKST Tatiana Scheltema | BEELD Truus van Gog

Bij de introductie van de aandelen Lucas Bols op de Amsterdamse beurs op 4 februari 2015 betaalden de eerste kopers een symbolische prijs: 15,75 euro, naar het jaartal waarin de Amsterdamse familie Bols de deuren van haar distilleerderij, toen nog 'stokerij 't Lootsje' geheten, opende aan een klein riviertje, tegenwoordig de Amsterdamse Rozengracht. Met de beursgang wilde het bedrijf ten minste 125 miljoen euro ophalen. Dat doel werd ruimschoots bereikt: met de uitgifte van ongeveer 8,1 miljoen aandelen werd een slordige 128 miljoen euro opgehaald. Die dag sloot het aandeel op 16,52 euro, een winst van bijna 5 procent. Een hele grote beursgang is het niet. In termen van 'marktkapitalisatie' hoort het fonds niet tot de vijftig grootste beursgenoteerde ondernemingen van de AEX en AMX index. Maar dat maakt de beursgang van Nederlands oudste distilleerder niet minder geslaagd en bijzonder, vindt notaris Guido Portier van Loyens & Loeff, dat de beursgang begeleidde. 'Je ziet niet meer zo vaak dat een van oudsher écht Nederlands bedrijf, waarvan de activiteiten

nog steeds vanuit Nederland worden aangestuurd, naar de Amsterdamse beurs wordt gebracht.'

WERELDSPELER

Lucas Bols viert dit jaar zijn 440-jarige bestaan, en is daarmee het oudste merk van gedestilleerde dranken ter wereld. Aanvankelijk stookte het bedrijf alleen likeuren van exotische ingrediënten als komijn, kardemom en sinaasappel. Lucas Bols, kleinzoon van de oprichter van 't Lootsje en geboren in 1652, maakte een wereldspeler van het bedrijf. Door zich voor 9.000 gulden in te kopen werd hij grootaandeelhouder van de Verenigde Oost-Indische Compagnie en verzekerde hij zich van de eerste keus uit de exotische kruiden en specerijen die door de schepen uit de Oost werden aangevoerd. Lucas Bols bedacht zo'n driehonderd

verschillende likeuren en onder zijn leiding begon het bedrijf ook met de jeneverstokerij. Zijn nazaten toonden minder interesse in de stokerij en tijdens de Napoleontische blokkade (1806-1814), die alle handelsverkeer met Engeland verbood, ging het bedrijf bijna over de kop. In 1813 stierf de laatste mannelijke erfgenaam van Bols. Zijn weduwe verkocht het bedrijf in 1816 onder voorwaarde dat de bedrijfsnaam nooit en te nimmer zou worden gewijzigd. En zo ging het ook. Inmiddels is Lucas Bols wereldleider op de markt voor likeuren en jenevers met een omzet van bijna 80 miljoen euro per jaar.

GOVERNANCESTRUCTUUR

De distilleerderij is van oudsher een goede klant van Loyens & Loeff, en grootaandeelhouder ABN Amro Capital (AAC) ook, vertelt

‘Meedenken over het gewenste profiel van de raad van commissarissen hoort ook bij de rol van de notaris’

kwestie van andere poppetjes neerzetten in de raad van commissarissen. Het bedrijf moet goed nadenken welke kennis en kwaliteiten van commissarissen belangrijk zijn na de beursgang, waarbij onafhankelijkheid van de grootaandeelhouder en het bestuur een belangrijke rol speelt,’ zegt Portier.

PROFIEL

Meedenken over het gewenste profiel van de raad van commissarissen hoort ook bij de rol van de notaris; de profielschets wordt immers vastgelegd in reglementen. ‘Financiële deskundigheid, kennis van de markt waarin het bedrijf opereert en bekendheid met het product zijn kwaliteiten die ten minste aanwezig moeten zijn in de raad van commissarissen. Niet iedere commissaris hoeft over alle gewenste kwaliteiten te beschikken. Het gaat om de juiste combinatie van verschillende personen die samen optimaal de adviserende en toezichthoudende rol van de raad van commissarissen kunnen vervullen’, aldus Portier. Bols opereert weliswaar wereldwijd, maar is geen heel groot bedrijf: er zijn nog geen zeventig mensen in dienst. ‘Die raad van commissarissen hoeft dus niet groot te zijn. Het zijn er nu drie, net als vóór de beursgang.’

VIJANDIGE OVERNAMES

Een belangrijk aandachtspunt bij iedere beursgang is of er beschermingsconstructies moeten worden opgetuigd. ‘Dergelijke constructies bieden bescherming tegen vijandige overnames die het bestuur niet in het belang acht van de vennootschap en bieden het bestuur van de onderneming zo nodig de tijd na te denken over alternatieven. Maar banken die de beursgang begeleiden, hebben het idee dat beschermingsconstructies een drukkend effect hebben op de introductiekoers van de aandelen. Die gedachte is op zich logisch, want beschermingsconstructies kunnen

een vijandige overname door een andere onderneming voorkomen, ook als de overnemer bereid is om een aanzienlijke premie te betalen bovenop de beurskoers. Beschermingsconstructies verkleinen de kans op die premie.’

Bij Lucas Bols is uiteindelijk niet voor een traditionele beschermingsconstructie gekozen, vertelt Portier. ‘De statuten bevatten wél een bepaling die de vereiste meerderheid voor benoeming van bestuurders en commissarissen verhoogt tot ten minste twee derde van de uitgebrachte stemmen, in het geval dat de voorgestelde personen niet het vertrouwen van de raad van commissarissen hebben. Een vijandige bidder zal daarom ten minste twee derde van de aandelen in Lucas Bols moeten verwerven om controle te krijgen over deze benoemingen. Dat werkt drempelverhogend.’

VERGROOTGLAS

Het team van Loyens & Loeff bestond uit zo’n 25 mensen: advocaten, fiscalisten en (kandidaat-)notarissen, die een jaar met de beursgang bezig waren. Portier noemt het ‘plezierig’ dat de beursgang niet voortijdig is uitgelekt. ‘Daardoor konden alle voorbereidingen in stilte plaatsvinden. Dat geeft de mensen die met het proces bezig zijn, met name het bestuur, de commissarissen en de grootaandeelhouder, de ruimte om alles goed uit te zoeken en rustig na te denken over verschillende alternatieven. Zodra de schijnwerpers erop staan, geeft dat toch onrust. Alles ligt dan onder een vergrootglas. Dat legt veel meer druk op het proces, omdat iedereen gaat speculeren over wat er wanneer gaat gebeuren. Voor de onderneming is het veel prettiger als je gecontroleerd kunt aankondigen: “Dit zijn onze plannen, zo gaan we het doen. En we weten precies wat het wordt.” Dat straalt ook vertrouwen uit naar de markt’. ■

Portier. ‘Wij werden dus al in een vroeg stadium gevraagd om mee te denken over een mogelijke verkoop of beursgang van het bedrijf. In dit geval betekende dat op notarieel gebied onder meer het adviseren over de meest wenselijke governancestructuur: hoe ziet het bestuur van de onderneming eruit na de beursgang, hoe wordt het toezicht vormgegeven, en hoe leg je dat vast in de statuten? Welke afspraken maak je om andere investeerders het vertrouwen te geven dat er goed toezicht wordt gehouden op het bedrijf?’

Het bestuur van Lucas Bols zou hetzelfde blijven, dus dat was gemakkelijk. Maar de participatiemaatschappij AAC, die voor de beursgang als grootaandeelhouder nauw betrokken was bij het reilen en zeilen van de onderneming en het toezicht daarop, moest na de beursgang meer afstand nemen. ‘Dat is niet zomaar een

Het meest gebruikte naslagwerk onder notarissen

Verzameling Wetgeving Notariaat 2015

- Compleet en overzichtelijk
- Het overzicht van belangrijke civiele en fiscale wetteksten, verdragen en overige regelgeving voor het notariaat
- Voorzien van margewoorden en uitgebreid trefwoordenregister
- Uitermate geschikt voor de dagelijkse praktijk

Bestel direct op sdu.nl/notariaat

KOFFIE?

WIE Cecile Witlox,
WAAR kandidaat-notaris bij
 Allen & Overy in Amsterdam
KOFFIE? Skinny cappuccino 3/4

Kandidaat-notarissen, ze vormen (mede) de toekomst van het notariële vak. Hoe ervaren zij hun vak? Ze vertellen over hun vak tijdens een kopje koffie.

‘Mijn definitieve keuze voor het notariaat maakte ik tijdens mijn stage, die bestond uit een maand notariaat, maar ook uit een maand advocatuur. Het was voor mij de bevestiging dat ik het notariaat interessanter vond. Uiteindelijk heb ik na mijn stage nog een tijdje als studierend medewerker gewerkt om daarna bij Allen & Overy aan de slag te gaan. Daar ben ik nu ruim vier-eenhalfjaar kandidaat-notaris. Voordat ik ging werken als kandidaat heb ik zeven maanden goed de notariële praktijk kunnen zien.’

‘Mijn vader is notaris geweest. Het is me dus min of meer met de paplepel ingegoten. Hij vindt het ontzettend leuk dat ik kandidaat-notaris ben, ondanks zijn waarschuwingen over de toekomst van het

beroep. Het notariaat stond er niet goed voor toen hij een paar jaar geleden als eenpitter met pensioen ging. Toch blijft mijn vader betrokken bij het beroep door zijn werkzaamheden voor de notaristefoon. We hebben het dan ook geregeld over het vak.’

‘Ik werk op de ondernemingsrechtpraktijk. We doen veel grote projecten voor beursgenoteerde ondernemingen zowel in als buiten Nederland. Het begeleiden van een grote overname heeft veel notariële raakvlakken, zoals het herstructureren van de targetgroep en natuurlijk de uiteindelijke levering van aandelen. Ik houd me bezig met het opstellen van stukken en het interpreteren en uitleggen van de wet. Verder ben je vooral juridisch adviseur. Iedereen die hier werkt is van

het *‘work hard, play hard’*-principe’. Natuurlijk moet je hard werken, maar je krijgt er ook heel veel leuke borrels en medewerkersuitjes voor terug.’

‘Als ik ’s morgens binnenkom dan loop ik altijd langs de koffiebar. De barista weet al wat ik wil hebben: een *skinny* cappuccino driekwart. Ik dronk altijd al een cappuccino met magere melk en twee koffieshots erin. Omdat ik minder koffie wilde drinken, maar wel de smaak wilde houden, gaat er minder melk bij. Goede koffie is net als mijn collega’s belangrijk als je tot laat moet werken. Als je met elkaar tot laat op kantoor zit en de mensen zijn niet leuk, dan kan het werk nog zo interessant zijn maar dan is op een gegeven moment de lol er ook wel vanaf.’ ■

Onderzoek naar
aantrekkelijkheid van het beroep

‘Toegevoegde waarde wordt door de cliënt bepaald’

Notarissen vinden het adviseren van mensen het meest aantrekkelijk, zien voldoende toekomst in het ambt en het kantoor, en besteden nog steeds veel tijd aan vakinhoud. Omgaan met sentiment, prijsconcurrentie, klagers en regeldruk vinden ze minder leuk. Dat blijkt uit onderzoek dat de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) in januari deed. Bedrijfscoach Jacqueline Scholten staat hier niet van te kijken. ‘Vakinhoudelijke professionals willen heel graag cliënten helpen, maar zijn niet altijd ondernemer genoeg. Hoe onderscheidend is vakinhoud? Eigenlijk niet. Cliënten gaan ervan uit dat dat op orde is. Hoe je die kennis toepast. Dat doet ertoe.’

TEKST Jessica Hendriks | BEELD Truus van Gog | INFOGRAPHICS Okapi

Vakinhoud, daar wordt in het notariaat nog altijd de meeste tijd aan besteed. 67 procent van de 449 deelnemende notarissen zegt hier de meeste tijd aan kwijt te zijn. Gevolgd door ondernemen met 23 procent en managen met 10 procent. ‘Heel herkenbaar’, zegt Jacqueline Scholten van adviesbureau Libretti. ‘Vakinhoud komt altijd eerst bij de “vakinhoudelijke experttechnuten”, zoals ik advocaten en notarissen weleens noem. En ik begrijp dat. Wat je vertelt, moet wel correct zijn. Er wijzigt nogal eens wat. Maar wat heb je eraan als je op je vakgebied een tien bent, maar verder niet gemakkelijk kunt communiceren met cliënten? Daar kom je op een groot

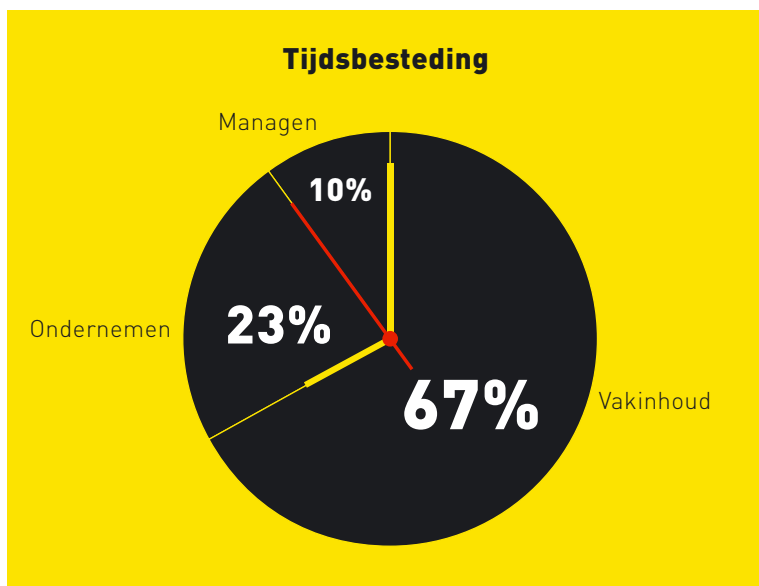
kantoor – waar je de rollen kunt verdelen – misschien nog mee weg, maar in een praktijk waar je alles zelf moet doen niet.’ Het bureau van Scholten geeft trainingen bij de Notaris-telefoon en leidt de KNB-cursussen ‘Time-management’ en ‘Commercie voor het notariaat’. ‘Ik hoor vaak dat notarissen het lastig vinden om het kantoor draaiende te houden. Hoe manage je dat nu precies? En dat is ook geen rare vraag. Als je bij een gewoon bedrijf werkt, groei je daar langzaam in en word je daar meer in begeleid. Hier word je uit een groep collega’s opeens notaris en kijken mensen vervolgens anders naar je en met andere verwachtingen.’

GOEDE OPLOSSING

Dat notarissen met die ondernemersrol worstelen, zie je ook terug bij het lijstje ‘meest en minst aantrekkelijke kanten van het beroep’. 33 procent vindt het adviseren van mensen het meest aantrekkelijk. Gevolgd door vakinhoud, ondernemerschap, onpartijdigheid en de maatschappelijke rol. Het adviseren van mensen staat hier dus boven de vakinhoud. Klanten adviseren krijgt bij de vraag over de waardering van de taken zelfs een 8,6 van de notarissen. Gevolgd door een 8,3 voor juridisch denkwerk en een 7,2 voor akten maken. Dat het adviseren aantrekkelijker is dan de vakinhoud is iets dat je – volgens Scholten – steeds meer terug ziet komen. ‘Vakinhoudelijke professionals willen ook graag helpen. Ik denk dat ze dat adviseren steeds leuker gaan vinden. En dat ze ook inzien dat ze die rol en plicht hebben gekregen. Ik hoop wel dat ze met het adviseren van mensen ook bedoelen dat ze met een goede oplossing komen voor de klant én niet altijd de best juridisch vakinhoudelijke. De tijd dat een cliënt een vraag stelt en alleen een antwoord wil, is voorbij. De cliënt wil dat de notaris zich echt in hem of haar verdiept en doorvraagt, ook ongevraagd.’

‘Vakinhoudelijke professionals willen graag helpen’

En als er dan toch kritiek komt? ‘Vraag jezelf dan af wat er is gebeurd. Hebben wij elkaar verkeerd begrepen? Als het escaleert, is er vaak in het adviesgesprek al iets niet goed gegaan. Manage de verwachtingen.’

VERSCHILLEN

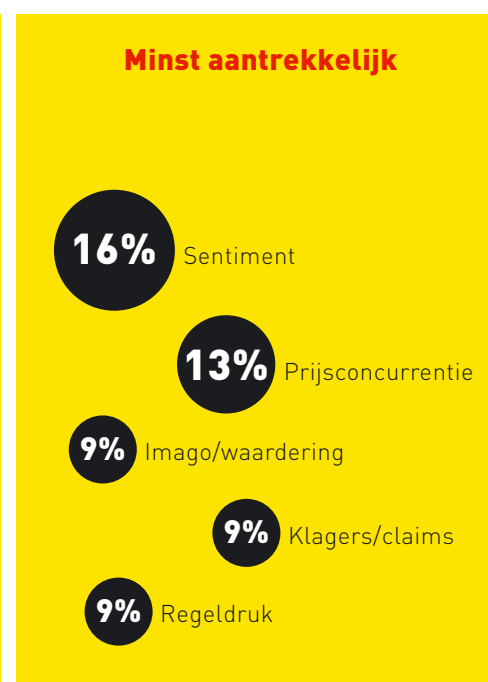
Opvallend is dat in de resultaten van het onderzoek nauwelijks onderscheid zit tussen de verschillende deelnemers. Jong, oud, man, vrouw, notaris op een klein of groot kantoor, het maakt niets uit voor de beantwoording van de vragen. Scholten had wel verwacht dat er meer verschillen zouden zijn tussen de jongere en oudere generatie. ‘Ik had gehoopt dat notarissen van rond de 40 jaar anders tegen het vak aan zouden kijken. Meer als commerciële ondernemer. Meer dan de oudere generatie. De markt verandert en dat vraagt om een andere manier van ondernemen dan voorgaande jaren. Maar aan de andere kant worden zij intern opgeleid door hun voorganger.’ Ze vervolgt: ‘Ik hoop toch dat de

ADVIESSTIJL

Bij het lijstje minst aantrekkelijke aspecten staan veel ondernemersgerelateerde zaken: sentiment, prijsconcurrentie, imago, klagers en regeldruk. ‘Bij ondernemerschap horen ook minder leuke kanten. Veel van de genoemde mindere kanten hebben te maken met de zogenoemde *soft skills*. Hoe maak je dingen bespreekbaar? Je moet dan als notaris uit je *comfort zone*. Bij vakinhoud ben je veilig en bij deze *soft skills* moet je jezelf etaleren. Dat kan eng zijn. Ook advocaten en accountants zie ik daarmee worstelen. Aan cliënten moeten uitleggen waarom je een bepaalde prijs hebt en wat je toegevoegde waarde is, vinden ze vaak niet leuk. Maar dát hoort ook bij adviseren. Als de klant niet begrijpt wat jij doet, waarom je het doet en wat hij eraan heeft, dan wordt hij kritisch.’ Maar hoe kunnen notarissen daar dan het best mee omgaan? Scholten heeft wel wat tips: ‘Goed uitleggen wat de rol van de notaris is. Ik denk dat de KNB, het ministerie en de politiek daarin ook een rol in hebben. Maar uiteindelijk bepaalt de klant of hij toegevoegde waarde heeft ontvangen van de notaris. En dat heeft weer te maken met de adviesstijl. Hoe doe je

follow ups, is er überhaupt nog eens contact na het passeren? De toegevoegde waarde wordt uiteindelijk door de cliënt bepaald.’

jongere generatie het steeds meer anders gaat doen, maar als de mensen die boven jou zitten een bepaalde stijl hebben, dan neem je die over.'

ONDERSCEIDEN VAN ANDEREN

Het merendeel van de notarissen zegt in de enquête dat ze zich duidelijk onderscheiden van anderen. 28 procent doet dit door een laagdrempelige en persoonlijke benadering. 'Ik denk dat ze dat echt doen!', zegt Scholten positief. 'Mensen hebben toch een bepaald stoffig beeld van de notaris. Ik kan mij voorstellen dat notarissen die laagdrempelig overkomen, dit beeld kunnen veranderen. Dat een derde van het notariaat daarmee bezig is, lijkt mij een reële uitkomst.' 16 procent zegt zich te onderscheiden door specialisatie en 10 procent door een goede prijs-kwaliteitverhouding. Nog eens 10 procent doet dit door een actieve marktbenadering. Die markt mag van Scholten nog wel beter worden benaderd. 'Elke vijf jaar moet mijn huis worden geschilderd. De schilder neemt daarover contact met mij op. Elke vijf

jaar moet je misschien ook wel je testament aanpassen. Notaris, doe daar iets mee. Een accountant kijkt ook verder dan alleen cijfers. Die pakt ook meer een adviesrol. Dat is voor mij pas echt ondernemen. Probeer dingen uit, pluis die kluis.'

STUDIE

Notarissen hebben de studie notarieel recht gekozen omdat het een breedgeoriënteerde studie is (28 procent), omdat ze een bepaalde verwachting hadden over werk en inkomen (24 procent) of omdat ze beslist notaris wilden worden (23 procent). Maar als er wordt gevraagd waarom zij aankomende studenten zouden adviseren voor notarieel recht te kiezen, antwoordt 24 procent dat ze het niet aan zouden raden. 22 procent zegt dat het

het mooiste juridische beroep is dat er bestaat en 20 procent gaat voor de combinatie mens en inhoud. Slechts 9 procent zou adviseren ervoor te kiezen omdat het een brede studie is. Het menselijke aspect komt hier niet in voor. 'Dat is niet gek', zegt Scholten. 'Ik denk dat je pas als je het vak gaat uitoefenen, weet hoe de combinatie mens en inhoud is. Er zullen weinig mensen zijn die rechten gaan studeren om met mensen bezig te zijn. Dan ga je wel de zorg in.'

INNOVATIE, ICT EN SPECIALISEREN

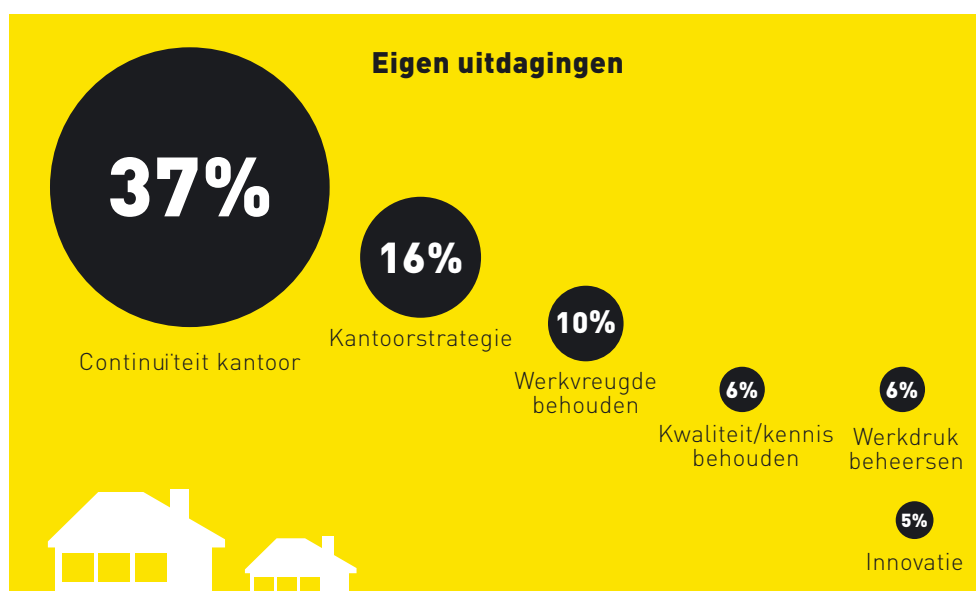
Grotere kantoren innoveren meer dan eenpersoonskantoren. Middelgrote kantoren innoveren overwegend via samenwerkingsverbanden. Ruim een kwart van de deelnemende notarissen ziet een rol voor de

*‘Probeer dingen uit,
pluis die kluis’*

beroepsorganisatie bij innovatie. 48 procent is zelfstandig bezig met ICT-ontwikkelingen, maar het grootste deel doet dit via toeleveranciers (69 procent) of samenwerkingsverbanden (27 procent). Specialisatie en samenwerking lijken steeds belangrijker te worden in het notariaat. 39 procent is lid van een specialistenvereniging en 40 procent neemt deel aan een samenwerkingsverband. ‘Specialisatie is interessant. Je kunt dan dingen sneller en beter doen, omdat je het vaker doet. Je krijgt een bepaalde reputatie. Ik denk dat specialiseren de toekomst is’, aldus Scholten.

BELANGRIJK VAK

De toekomst gaan de notarissen positief tegemoet. 73 procent ziet voldoende toekomst voor het ambt, 76 procent voldoende voor het kantoor en 62 procent denkt dat het goed mogelijk is om ook in de toekomst nog de kost met het vak te verdienen. 49 procent zegt echter ook dat notarissen onvoldoende

anticiperen. Scholten denkt dat er in de toekomst wel wat verschuivingen plaatsvinden. Zij verwacht minder kleine kantoren en meer bundelende krachten. ‘Dan is het ook gemakkelijker om te specialiseren, automatiseren en digitaliseren.’ Uitdagingen zien notarissen voor zichzelf vooral in de continuïteit van het kantoor (37 procent) en voor het gehele notariaat: de toegevoegde waarde zichtbaar maken (28 procent). ‘Bel je cliënten na! Maak gebruik van je eerdere contacten. Pak je rol als notarieel adviseur met beide handen aan en breng mensen op de hoogte van wetswijzigingen en nieuwe mogelijkheden. Dan ben je echt van toegevoegde waarde’, zegt Scholten. De bedrijfscoach verwacht niet dat het notariaat in de toekomst verdwijnt. ‘Misschien komen er wel minder notarissen, maar het blijft een belangrijk vak.’ Dat denken ook de meeste notarissen. Bijna een derde verwacht dat de Nederlandse notaris in 2025 onderdeel is van

een groter notarieel samenwerkingsverband. En 20 procent denkt dat het in de meeste opzichten hetzelfde is als nu. Er zijn ook andere reacties: 12 procent denkt dat het notariaat opgaat in een groter geheel van juridische beroepen en 5 procent denkt dat de notaris volledig in dienst van de overheid is. ‘Word ondernemender, maar blijf wel dicht bij jezelf’, zegt Jacqueline Scholten tot slot. ‘Dan blijft het notariaat wel bestaan.’ ■

Wilsbekwaamheid: de bomen en het bos

Wilsbekwaamheid is een maatschappelijk thema geworden. Nu in de toekomst één op de drie mensen zijn leven zal eindigen in wilsonbekwaamheid blijft dat thema ook nog wel enige tijd in de maatschappelijke belangstelling staan. Alle aanleiding dus om te kijken welke lessen uit de jurisprudentie tot nu toe geleerd kunnen worden.

TEKST Madeleine Hillen | BEELD Roel Ottow

Er is sinds de publicatie van het KNB Stappenplan beoordeling wilsbekwaamheid (hierna: het stappenplan) in 2005 een grote hoeveelheid uitspraken geweest, zowel in het tucht- als civiele recht. Daarin is de manier waarop de notaris de wilsbekwaamheid van zijn cliënt vaststelt, beoordeeld. Tien lessen daaruit, die u als (kandidaat-)notaris niet uit het oog moet verliezen.

1 De notaris is verantwoordelijk om vast te stellen of zijn cliënt wilsbekwaam is

Het is in de eerste plaats aan de notaris om te beoordelen of een testateur wilsonbekwaam is (Hof 's-Hertogenbosch 7 mei 2013, ECLI:NL:GHSHE:2013:BZ9853). Hij moet daarbij uitgaan van zijn eigen waarneming (Hof Amsterdam 26 juni 2008, ECLI:NL:GHAMS:2008:BD5756).

2 Wilsbekwaamheid moet worden beoordeeld naar het moment van passeren van de akte

Voor de vraag of de notaris uit tuchtrechtelijk oogpunt juist heeft gehandeld, is beslissend of ten tijde van het passeren van de akte de verschijnselen van de ziekte die de wilsonbekwaamheid veroorzaakt, al zichtbaar waren of moeten zijn geweest. Een medische verklaring waaruit blijkt dat ten tijde van het passeren van de akte de diagnose al was gesteld, rechtvaardigt niet zonder meer die conclusie (Hof Amsterdam 29 september 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BK1607).

3 De notaris weet niet alles en heeft niet altijd een onderzoeksplicht

Uitgangspunt is dat een cliënt wilsbekwaam is. Het Hof Amsterdam heeft als vaste lijn dat een notaris die geen reden heeft om te twifelen aan de wilsbekwaamheid van zijn cliënt, het stappenplan niet hoeft te volgen. De notaris hoeft in dat geval niet uit eigen beweging een onderzoek in te stellen naar de aanwezigheid van de in het stappenplan genoemde indicatoren (zie recent Hof Amsterdam 6 mei 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:1622). Het enkele feit dat het stappenplan niet is gevolgd, is niet klachtwaardig (Hof Amsterdam 31 mei 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BQ7826).

4 Wat de notaris wel weet, heeft consequenties voor zijn onderzoeksplicht

Is het de notaris bekend dat zijn cliënt lijdt aan een ziekte die de geestesvermogens aantast, dan moet hij wel nader onderzoek (laten) verrichten (Hof Amsterdam 8 februari 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:AZ8646 en, recent, Hof Amsterdam 13 januari 2015, ECLI:NL:GHAMS:2015:33). In een geval waarin de cliënt een psychiatrisch patiënt was met een manisch-depressief ziektebeeld, draaide het hof het uitgangspunt dat de cliënt wilsbekwaam is om. Uitgangspunt is dan dat de cliënt *wilsonbekwaam* is. De notaris moest onderzoeken of er voldoende aanknopingspunten zijn voor de conclusie dat de cliënt wél wilsbekwaam is (Hof Amsterdam 15 juni 2006, ECLI:NL:GHAMS:2006:AX9172). De notaris die wist dat bij zijn cliënt in het verleden sprake was geweest van verslavingsproblematiek en dat in diens woning

brand had gewoed, had niet mogen volstaan met een kort gesprekje, maar had nader onderzoek moeten doen naar de wilsbekwaamheid van de cliënt (Hof Amsterdam 29 juni 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BN0057). Ook de notaris die een brief had ontvangen van de dochter van de cliënt waarin zij mededeelde dat een verzoek tot het instellen van een bewind over de goederen van de cliënt was ingediend, en die bovendien wist dat de cliënt zijn huis had verkocht aan zijn zoon voor een prijs van 30 procent minder dan de getaxeerde waarde, had nader onderzoek moeten (doen) instellen naar de wilsbekwaamheid van de cliënt (Hof Amsterdam 28 oktober 2010, ECLI:NL:GHAMS:2008:BG4367).

5 Een indicator is niet meer dan dat: een aanwijzing

Anders dan klagers vaak denken, is wilsonbekwaamheid – ook als er meer indicatoren uit het stappenplan aanwezig zijn – niet zonder meer gegeven. Indicatoren zijn een reden voor alertheid, zij vormen geen optelsom die leidt tot de uitkomst wilsonbekwaamheid (zie bijvoorbeeld Hof Amsterdam 25 juni 2013, ECLI:NL:GHAMS:2013:1860).

6 Bij onderzoek naar de wilsbekwaamheid door een deskundige moet de juiste vraag worden gesteld en de conclusie mag geen ruimte laten

Onderzoeken die zijn uitgevoerd voor een ander doel dan dat waarvoor de cliënt de notaris heeft ingeschakeld, zijn niet bruikbaar (Hof Amsterdam 7 oktober 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:4089). De geraadpleegde arts in die zaak concludeerde: 'Het zou best kunnen dat zij nog in staat is om te tekenen.' Zo'n conclusie verschaft de notaris geen zekerheid over de wilsbekwaamheid van zijn cliënt en is dus niet bruikbaar.

7 Een arts moet de cliënt zelf onderzoeken

Verklaringen die niet zijn gebaseerd op onderzoek van de cliënt door de arts zelf, maar op stukken, zijn als bewijs minder relevant dan verklaringen die wel zijn gebaseerd op eigen onderzoek (Hof 's-Gravenhage 30 maart 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN3233 en Hof Amsterdam 4 maart 2014, ECLI:NL:GHAMS:2014:593).

8 Soms moet de notaris ook bij een wilsbekwame cliënt extra alert zijn

Soms is extra wilscontrole door de notaris nodig, ook al is er geen sprake van wilsonbekwaamheid. Zie Hof Amsterdam 9 maart 2010, ECLI:NL:GHAMS:2011:BP8007, waarin een cliënte door haar ziekte ALS in een afhankelijke positie verkeerde en niet bij machte was een gesprek te voeren. In dit geval bestond die extra controle uit het tweemaal thuis bezoeken van de cliënte, het voeren van het gesprek – weliswaar niet buiten aanwezigheid van de echtgenoot, maar wel zonder bemoeienis van die echtgenoot – en het bij het passeren aanwezig laten zijn van de kandidaat-notaris met als opdracht om de cliënte te observeren (zie ook Hof Amsterdam 21 september 2010, ECLI:NL:GHAMS:2010:BN9427). Ook bij de cliënt die te horen heeft gekregen dat hij nog maar kort te leven heeft, moet de notaris extra alert zijn, omdat de emotionele toestand die daarvan het gevolg is, de wilsvorming kan beïnvloeden (Hof Amsterdam 31 mei 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BQ7826). Onvoldoende alert was de notaris die voor het passeren

van het testament van een cliënt die in het ziekenhuis lag heel korte tijd had uitgetrokken en die had nagelaten te overleggen met zijn associé, die een week eerder had afgezien van het passeren van het testament omdat de cliënt te verward bleek (Hof Amsterdam 20 december 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BV3896).

9 De notaris moet in een gerechtelijke procedure verklaren over hoe hij de wilsbekwaamheid heeft vastgesteld

Hoe de notaris de wilsbekwaamheid van zijn cliënt heeft vastgesteld, valt niet onder de geheimhoudingsplicht (Hof Amsterdam 8 februari 2007, ECLI:NL:GHAMS:2007:AZ8646). De notaris zal daarover dus moeten verklaren tegenover de tuchtrechter. De antwoorden die een cliënt geeft op vragen die de notaris in het kader van het onderzoek naar de wilsbekwaamheid stelt, vallen wel onder de geheimhoudingsplicht voor zover die als van vertrouwelijke aard zijn aan te merken. Motieven van een cliënt om een bepaalde beschikking te maken, zijn vertrouwelijk (zie Hof Amsterdam 23 juni 2009, ECLI:NL:GHAMS:2009:BI9926).

10 De verklaring van de notaris weegt zwaar

De verklaring van de notaris dat de cliënt in staat was zijn wil te bepalen over wat hem voor ogen stond met de te passeren akte, is doorslaggevend (zie rechtsoverweging 24 van Hof 's-Gravenhage 30 maart 2010, ECLI:NL:GHSGR:2010:BN3233). Dat geldt niet als de notaris om de tuin is geleid. Zie Hof 's-Hertogenbosch 20 december 2011, ECLI:GHSHE:2011:BU9179, waarin een neef, die cliënte bij het bezoek aan de notaris vergezelde, had verzwegen dat de cliënte op een gesloten afdeling van een psychogeriatrisch verzorgingshuis verbleef. De verklaring van de notaris weegt echter ook weer niet zo zwaar dat een bewijsaanbod dat de notaris ten onrechte niet heeft getwijfeld aan het vermogen van de cliënt om een uiterste wil te maken, mag worden gepasseerd (HR 13 februari 2015, ECLI:NL:HR:2015:311). ■

‘100 procent
inzet voor de
beste resultaten’

En
verder

‘Als topsporter moet je doorzettingsvermogen en discipline hebben. Daar heb ik nu profijt van’

Natalie Drost is sinds anderhalf jaar kandidaat-notaris bij o26 Notariaat Fechner in Arnhem. Haar ambitie om prof tennissers te worden, heeft zij laten varen ten gunste van het notariaat. ‘Ik vind het nog steeds heerlijk om te tennissen. Het maakt mijn hoofd leeg.’

TEKST Henriette van Wermeskerken | BEELD Truus van Gog

‘Vanaf mijn achtste ging ik met mijn ouders en broer mee naar de tennisbaan, een balletje slaan. Die ballen raakte ik best zuiver. Ik bleek talent te hebben en ik vond het leuk. Vanaf mijn dertiende stond ik jarenlang nummer drie van Nederland in mijn leeftijdscategorie. In die tijd tenniste ik wel achttien uur per week. Ik deed veel aan toernooien mee en wilde dan graag winnen. Mijn middelbareschooltijd bracht ik door op een zogenoemde LOOT-school, waar je het vwo kan combineren met topsport. LOOT staat voor Landelijke Organisatie Onderwijs en Topsport. Je krijgt vrijstellingen van vakken als gymnastiek en tekenen. Veel topsporters zaten op mijn school, zoals Robin van Persie en Inge de Bruin.’

PROFTENNISSEER

‘Jarenlang heb ik gedroomd van een carrière als prof tennissers. Natuurlijk moest ik voor het tennis veel laten. Ik kon niet elke week gaan stappen. Maar het plezier dat ik in het tennissen had, woog daar ruimschoots tegenop. Bovendien was ik op de middelbare school omringd door vrienden en vriendinnen die ook het leven van een topsporter leidden. In de tijd dat ik in de top drie stond, heb ik weleens gewonnen van iemand als Michaëlla Krajicek. En dan, op een gegeven moment, merk je dat je niet goed genoeg bent om het niveau van een prof te halen. Daarnaast ontdek je dat er meer is dan tennis. Die inzichten kwamen in de laatste klas van de middelbare school. Als je geen

prof wordt, kun je les gaan geven. Maar om dat nu je hele leven te blijven doen? Ik wilde er meer van maken.’

STUDEREN

‘Rechten leek mij een interessante, brede en maatschappelijk relevante studie. Ik ben in Utrecht gaan studeren. Daar ging ik toen ook competitie spelen. Als bijbaan gaf ik tennises, zo’n een, twee of drie avonden per week. Na een jaar lang elke week een dag opleiding te hebben gevolgd, heb ik mijn tennislicentie gehaald. Erg leuk om mensen dingen uit te leggen waar je zelf goed in bent en te zien welke vorderingen zij maken. Mijn hele studieperiode heb ik lesgegeven. Dat deed ik met veel enthousiasme. Maar als ik dat veertig uur per week zou doen, mijn leven lang, dan was dat enthousiasme er wel afgegaan. Dan wordt je wereld klein. Als je de mogelijkheid hebt te studeren, waarom zou je die niet aangrijpen?’

VERLIEZEN

‘Vroeger stond tennis bij mij op nummer één. Toen ik studeerde, was dat mijn studie, en nu is het mijn werk. Als topsporter moet je doorzettingsvermogen en discipline hebben. Daar heb ik nu in mijn werk profijt van. Tennis blijft belangrijk. Ik vind het nog steeds heerlijk. Het maakt mijn hoofd leeg. In het voorjaar speel ik landelijke competitie, momenteel in de tweede klasse. Vorig jaar hoorde ik bij de honderdvijftig beste tennissers van Nederland. Ik train niet zoveel meer. Als ik nu tegen een jong meisje speel dat, net zoals ik vroeger, bijna twintig uur in

de week tennist, verlies ik weleens. Dat is een keerpunt. Als ik win, komt dat omdat ik op spannende momenten mentaal sterker en zekerder ben. Ik heb nog steeds een hekel aan verliezen, dat verandert niet. Maar ik kan het relativiseren. Mijn ambitie ligt niet meer primair bij het tennis. Ik weet wel dat sommige topsporters hier niet tegen kunnen. Als zij van anderen gaan verliezen en merken dat het minder gaat, stoppen ze liever helemaal.’

COMBINEREN

‘Behalve als tennisleraar heb ik tijdens mijn studie als juridisch medewerker op een advocatenkantoor gewerkt en als hostess. Na mijn afstuderen in notarieel recht en arbeidsrecht ben ik een blauwe maandag gaan werken in de marketing bij een advocatenkantoor. Al snel ontdekte ik dat mijn hart toch bij het echte juridische werk ligt. Ik heb geluk gehad dat ik deze baan kreeg, in een tijd waarin de banen binnen het notariaat niet voor het oprapen liggen. Het is een klein kantoor met een algemene praktijk. Een prettige werkgever en fijne collega's. We zijn een hecht team. Ik word breed opgeleid en krijg snel eigen verantwoordelijkheden. Het werk geeft mij veel voldoening en ook de beroepsopleiding vind ik leuk. Mijn ambitie is om door te groeien in wat ik doe en daar steeds beter in te worden. Sinds kort zit ik in het ringbestuur van Gelderland. Best druk allemaal, maar als je goed plant, kun je veel combineren. En als je dingen doet die je leuk vindt, dan zet je je daar 100 procent voor in. Zo krijg je de beste resultaten. Dat is in de topsport niet anders dan in het notariaat.’ ■

'Het CAHR leidt op termijn tot kostenbesparing'

VOC

In 2012 besloot minister van Veiligheid en Justitie Ivo Opstelten tot het opzetten van een besloten centraal aandeelhoudersregister (CAHR) om financieel-economische criminaliteit tegen te gaan. Na bijna drie jaar overleg tussen belanghebbende partijen streeft de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) samen met de Vereniging van Notarieel Ondernemingsrecht Specialisten (VOC) nog altijd naar een optimaal resultaat. Vooralsnog krijgt de notaris een exclusieve rol als het gaat om het invoeren en wijzigen van gegevens in het CAHR.

We hebben bij alle partijen een zeer constructieve houding teruggezien. Dat geldt voor de verschillende ministeries, maar bijvoorbeeld ook voor de Belastingdienst en de Kamer van Koophandel (KvK), zegt Arnaud Wilod Versprille, notaris bij Olenz in Veenendaal en namens de KNB vertegenwoordigd in het overleg over de opzet en inrichting van het CAHR. Wilod Versprille benadrukt dat elke partij een ander belang heeft bij het register. 'Voor het notariaat is de primaire inzet meer rechtszekerheid en het beter kunnen uitvoeren van de poortwachtersfunctie. Een

'We hebben altijd gehamerd op privacy'

civilrechtelijk goed hanteerbaar systeem is daarom belangrijk.' De VOC helpt de KNB met input uit de notariële praktijk. Robert Jan Zwaan, notaris bij BarentsKrans in Den Haag, is bestuurslid van de VOC. Hij wijst op een mogelijke lastenverzwaring voor notarissen: 'Op het moment dat het CAHR wordt ingevoerd, houden we ook het papieren register. Dat levert de notaris meer werk op en gaat dus tijd kosten.' Wilod Versprille denkt dat de invoering van het CAHR uiteindelijk leidt tot kostenbesparing: 'Het gaat om een tijdelijke lastenverzwaring. Soms moet je een investering doen om daar pas over vijf of tien jaar de vruchten van te plukken en daar vervolgens meer dan honderd jaar schik van te hebben.'

PRIVACY

SP-Kamerleden Sharon Gesthuizen en Arnold Merkies willen in het kader van de Wet ter voorkoming van witwassen en financieren van terrorisme (Wwft) een breed toegankelijk register. Zwaan ziet dit liever niet. 'Vanuit de VOC hebben we altijd gehamerd op privacy. Een ondernemer wil niet dat zijn gegevens door alle Wwft-dienstverleners kunnen worden geraadpleegd. Het moet niet zo zijn

dat men gaat zitten grasduinen, omdat het interessant is om te kijken wie waar aandeelhouder is.' Wilod Versprille sluit zich daarbij aan. 'Hoe groter de groep die toegang krijgt tot het register, des te moeilijker de controle. Bovendien is de informatie niet alleen privacygevoelig voor de ondernemer, maar ook concurrentiegevoelig. In sommige gevallen wil onderneming A helemaal niet laten weten dat het een deelname heeft in onderneming B.' Om de privacy van aandeelhouders te waarborgen, dient een parallel te worden getrokken met de Gemeentelijke Basisadministratie Personen (GBA). 'Als je geen belang hebt bij het raadplegen van informatie, dan moet het zo zijn dat je die informatie niet kunt raadplegen. GBA maakt gebruik van een autorisatieregeling. Dat zou in dit register niet anders moeten zijn', zegt Zwaan.

NIETS NIEUWS

Het CAHR, dat zal worden ondergebracht bij de KvK, moet in de loop van 2016 operationeel zijn. 'Op dit moment zijn ze heel druk bezig met het schrijven van de software en de uitgangspunten. Daarnaast is het wachten op het definitieve kostenplaatje', zegt Wilod Versprille. Robert Jan Zwaan blikt alvast vooruit: 'Over tien jaar moeten we niet twee registers naast elkaar in de lucht houden. Het is een goed idee op een gegeven moment het papieren register en het CAHR in elkaar te schuiven.' Wilod Versprille heeft vertrouwen dat het ineenschuiven van beide registers vanzelf komt. 'Het CAHR kan, als het eenmaal gevuld is, prima dienen als vervanger voor het gewone aandeelhoudersregister. Mijn vader, ook notaris, zei toen ik net was afgestudeerd: "Merkwaardig eigenlijk dat we in Nederland niet een centraal register hebben waarin we aandelen en certificaten registreren net zoals we dat met onroerend goed doen." Dat was in 1992. Het is niets nieuws, maar wel goed dat het er nu eindelijk van komt.' ■

VERENIGINGSNIEUWS

EPN

Intervisiebijeenkomst succesvol afgerond

De EPN heeft de intervisiebijeenkomst van 7 april, met als thema 'De afwikkeling van een negatieve nalatenschap', succesvol afgerond. Deelnemers spraken van een 'waardevolle' en 'nuttige' bijeenkomst. De intervisiebijeenkomsten van de EPN kenden een aarzelend begin, maar kunnen op steeds bredere belangstelling rekenen. Vanwege de toenemende belangstelling staat de volgende bijeenkomst gepland voor dit najaar. Die bijeenkomst zal gaan over het levenstestament.

NRS

Drieluik van start

De NRS organiseert dit jaar drie bijeenkomsten rond het centrale thema: de transformatie van bestaand onroerend goed. Bijvoorbeeld leegstaande kantoorpanden die een nieuwe bestemming krijgen als woning of hotel. Op 7 april vond de eerste bijeenkomst plaats, waar Huib Boissevain (CEO van Annexum) en Joost van Gestel (CEO Camelot Europe) spraken over de mogelijkheden en uitdagingen die transformaties bieden aan ontwikkelaars en beleggers. Er werd ook gesproken over de bestuursrechtelijke aspecten die aan herbestemmingen verbonden zijn. Tycho Lam, senior docent bestuursrecht aan de Radboud Universiteit, gaf hierover een lezing.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdag in teken van lezing en interactieve sessie

Op de eerstvolgende opleidingsdag van Stichting IT-notaris zal prof. mr. Th.C.J.A. van Engelen een lezing verzorgen over de licentienemer en de failliete IE-licentiegever. Dit mede naar aanleiding van het Nebula-arrest en het Berzona-arrest. Daarnaast worden IT-notarissen in nieuwe werkgroepen ingedeeld die specifiek een bepaald onderwerp zullen behandelen en uitwerken, zoals de notariële aantoonbaarheidsservice. Tevens zal dhr. S. Kornblum een interactieve sessie verzorgen over de papierloze akte. De opleidingsdag vindt plaats op 20 mei. Wilt u deelnemen, stuur dan een mail naar ons secretariaat: secretariaat@it-notaris.nl.

VASN

Twee nieuwe bestuursleden

Tijdens de ALV op 14 april hebben de leden afscheid genomen van bestuursleden Hans Jansen en Aad Overtoom. Beide heren werden door voorzitter Joost Verploegen bedankt voor hun inzet voor de vereniging. Hans Jansen blijft betrokken als docent en lid van de onderwijsc commissie. Naast dit afscheid, werden ook twee nieuwe bestuursleden benoemd: Petra Kortlever (Notariskantoor Van der Hammen) en Rik de Jong (Het Zijper Notariskantoor).

VMN

Michaël Lentze nieuwe voorzitter VMN

Notaris Michaël Lentze van Ellens & Lentze in Den Haag is de nieuwe voorzitter van de Vereniging van Mediators in het Notariaat (VMN). Lentze volgt Palko Benedek op. De nieuwe voorzitter wil het komende jaar meer aandacht creëren voor de notarismediator. Daar zijn notarissen ook zelf verantwoordelijk voor. 'We willen de leden van de VMN tools aanreiken zodat ze meer kunnen uitdragen dat ze ook aan mediation doen.' De VMN blijft ook de ontwikkelingen rond het wetsvoorstel Mediation op de voet volgen.

VOC

VOC groeit gestaag

Ruim drie jaar na de oprichting doorbreekt de VOC de grens van honderd leden. Hiermee voldoet de vereniging aan haar beleidsvoornemen van gecontroleerde, gestage groei. Belangrijke doelstelling blijft het faciliteren van leden bij de uitwisseling van kennis op het terrein van ondernemingsrecht. Om er zeker van te zijn dat de vereniging daarbij ook daadwerkelijk input levert die de leden aanspreekt, inventariseert VOC binnenkort welke onderwerpen de leden graag centraal zien staan tijdens de volgende workshop op 5 november.

CURSUSSEN

EPN

ALV en wetenschappelijk congres 18 juni 2015

Het jaarthema van de EPN is familie-erfgoed en het familie-erfgoed-statuut. Het wetenschappelijk congres zal ook dit thema hebben. Nieuw is dat dit congres voorafgegaan wordt door de ALV. Meer informatie via www.epn-notaris.nl onder 'programma'.

NRS

Drieluik: Transformatie onroerend goed 15 september en 24 november 2015

Onderwerpen: fiscale aspecten, vastgoed-financiering en de aan transformaties verbonden haalbaarheids- en risicoanalyses.

STICHTING IT-NOTARIS

Opleidingsdagen Stichting IT-notaris 20 mei en 18 november 2015

Ook geïnteresseerde (kandidaat-)notarissen, die nog geen IT-notaris zijn, zijn welkom op deze opleidingsdagen. Aanmelding kan via www.it-notaris.nl of stuur een mail naar info@it-notaris.nl.

VASN

Cursus Koop en levering agrarisch onroerend goed 9 juni 2015

Onderwerpen: toelichting van het model koopakte in combinatie met goederenrecht, oude zakelijke rechten, NSW, kavelruil en pacht.

VMN

Opleiding Legal Mediation September 2015

Deze opleiding is speciaal ontwikkeld voor notarieel juristen. De opleiding bestaat uit een basisopleiding (I), die toegang geeft tot het lidmaatschap van de VMN, en uit Legal Mediation (II). Meer informatie volgt binnenkort via de website van de VMN en NotarisNet.

VOC

Workshop 5 november 2015

Onderwerp nog niet bekend. Meer informatie volgt op www.voc-notaris.nl en via de LinkedIn-groep van de VOC.

Notariaat voert en masse campagne 'Wie van de drie'

De campagne 'Wie van de drie', die aandacht vraagt voor het levenstestament, loopt nu ruim een maand. Notariskantoren maken goed gebruik van de communicatiemiddelen die de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie ter beschikking stelt. Een kleine impressie.

Het nieuws achter het nieuws

U herkent het vast ook wel. Je leest een bericht in de krant over een kwestie waar je redelijk over geïnformeerd bent. Ik geloof dat de uitdrukking is 'het nieuws achter het nieuws kennen'. Je constateert vervolgens de onwaarheden en vervelende suggesties en je krijgt acuut behoefte om de bringer van dit nieuws te attaqueren.

KRANTENKOPPEN

U begrijpt dat ik extra gevoelig ben voor alle media-uitingen waarin er een link gelegd wordt naar het notariaat of die ons rechtstreeks betreffen. Ik 'blader' elke dag door onze digitale, notariële knipselkrant. De berichten zijn voor het overgrote deel neutraal van aard en ook positief: zeker de laatste tijd pik ik veel berichten op over het levenstestament en de verwijzing naar de notaris. Maar u en ik weten dat er ook artikelen verschijnen waarbij collega's die in tuchtrechtelijke procedures worden of zijn betrokken, veel aandacht krijgen. Ook wordt met enige regelmaat onze beroepsorganisatie flink op de korrel genomen. Een aantal krantenkoppen van het laatste halfjaar: 'Brancheorganisatie onder vuur', 'Slachtoffers notarisfraude claimen schade bij KNB', 'Notarisclub verhoord', 'Toezicht op notariaat moet aangescherpt worden'. U mag aannemen dat we op het bureau zeer goed op de hoogte zijn van de werkelijkheid achter dit nieuws. Als ik deze artikelen lees, heb ik vaak de neiging meteen achter mijn toetsenbord te gaan zitten en met enig pittig taalgebruik maar eens te vertellen hoe 'achter het nieuws' er nu echt uitziet. Maar de ervaring leert hier geen gehoor aan te geven. Wat doe ik dan wel?

SPAGAAT

In overleg met onze afdeling Belangenbehartiging & Communicatie wordt er gespard over het hoe en waarom van het nieuwsbericht. U mag best van mij weten dat ik mij dan vaak in een spagaat bevind.

Zeker als de aantijgingen gebaseerd zijn op onjuiste veronderstellingen van de partij die de media heeft opgezocht. Aan de ene kant wil ik graag zichtbaar voor het notariaat stevig reageren en daarmee ook u laten zien dat ik uw gevoel van frustratie en onmacht deel. Het voelt niet goed om niets te doen aan de vaak niet meer objectief, maar juist negatief getinte berichtgeving. Maar de communicatie vanuit de KNB vertoont veel gelijkenis met de bekende porseleinkast. Met veel en ferm wapengekletter loop je een groot risico op (af)breuk. Reageren vanuit het defensief is nou eenmaal niet de sterkste vorm van communicatie.

PROACTIEF COMMUNICEREN

Weet dat we echt zoeken naar gelegenheden om positief en proactief te kunnen communiceren, daar gaat veel meer kracht vanuit. Alleen is dit niet eenvoudig, omdat ik ook van mening ben dat als we als KNB proactief naar buiten gaan, het inhoudelijk ook wel enige lading moet hebben. Dat wil niet zeggen dat we elk moment waarin we met onheuse of onterechte berichtgeving worden geconfronteerd, deze deemoedig over ons heen moeten laten komen. Daar voel ik mij zeker niet plezierig bij. Onlangs hebben we dan ook een pittig persbericht opgesteld naar aanleiding van recente publicaties. Na uitvoerige afweging van alle pro's en contra's en overleg met onze huisadvocaat hebben we op het laatste moment besloten het bericht niet te verspreiden. Maar u mag er verzekerd van zijn dat we, wanneer de gelegenheid zich voordoet om stevig te reageren zonder dat dit tot schade aan ons KNB-servies leidt, we niet zullen aarzelen. Naar aanleiding van het lek bij onze toezichthouder hebt u dat ook kunnen lezen. Persoonlijk vind ik dat we dit ook naar u toe verplicht zijn. ■

Jef Oomen | VOORZITTER KNB

‘Like cooking’

‘Social media. Iets wat ik tot nu toe zag als noodzakelijk kwaad. Ik heb ooit een account aangemaakt op LinkedIn, Twitter en Facebook, waar ik vooral privé mee bezig ben. Zakelijk gezien leefde bij mij wel het besef dat ik er iets mee moest. Maar wat? Hoe begin ik? Wat ga ik melden? En moet ik niet op mijn woorden letten? (Wat je op social media roept, is altijd weer terug te vinden, toch?) Daarom heb ik mij opgegeven voor de cursus ‘Boeien en Binden met Social Media Marketing voor de Notaris 2.0’. Eén keer in de zoveel tijd krijg ik nu, met een paar anderen, een webinar van Jannetta Dorsman. Zij legt wat uit en wij kunnen via een chat vragen stellen. Daarnaast vind ik elke dag een opdracht in mijn mailbox. Daar heb ik dagelijks een halfuur voor nodig. Nadat ik de kinderen naar school heb gebracht, neem ik – met laptop en ontbijt – plaats achter de keukentafel om te kijken wat er die dag

Zakelijk gezien leefde bij mij wel het besef dat ik er iets mee moest. Maar wat? Hoe begin ik? Wat ga ik melden?

op het programma staat. Vandaag leerde ik iets over de *do's and don't's* van social media. Twitter bijvoorbeeld, is niet alleen om reclame voor je praktijk te maken. Mijn kantoor dit, mijn kantoor dat, je kent het wel. Nee, reageer actief op dingen die over jouw kantoor of het notariaat worden gezegd. Laat wat van je persoonlijkheid zien. Ventileer je mening over onderwerpen. En doe dit dan vooral op tijdstippen waarop er veel mensen online zijn: in het weekend of tijdens de lunchpauze. Zo had ik van de week een cameraploeg van SBS6 over de vloer. Zij kwamen bij mij filmen voor het programma ‘Alles over wonen’. Normaal zou ik dan op Twitter schrijven dat ons kantoor daaraan meewerkt. Nu heb ik erop gezet dat ik benieuwd ben hoe de opnames zijn gegaan. En ja hoor, ik kreeg respons en werd geretweet. Voor de leken onder ons: mijn Twitterbericht werd doorgestuurd. Mooi, toch! Of zoals Jannetta zei: ‘Social media is like cooking.’ Je hebt constant nieuwe ingrediënten nodig. En wat maakt het eigenlijk uit of ik iets roep na het nuttigen van een wijntje bij de Lionsclub of op het voetbalveld of iets op Twitter of Facebook zet? Wees niet bang, maar ga ervoor! En dat ben ik ook van plan om te gaan doen. *To be continued...*

Mirjam Bos
Notaris in Grou

Mirjam Bos vertelt in *Notariaat Magazine* over haar ervaringen met social media

Regiobijeenkomsten over ‘aantrekkelijkheid van het beroep’

De regiobijeenkomsten in juni haken in op de eerder gehouden enquête over de aantrekkelijkheid van het beroep (zie het artikel hierover eerder in dit nummer). Dit gebeurt aan de hand van workshops op het gebied van ‘online dienstverlening’, ‘strategie’ en ‘toekomst’.

In de workshop ‘online dienstverlening’ maakt u kennis met de mogelijkheden van digitale communicatiemiddelen en wat dit betekent voor uw gespreksvaardigheden. De strategie-workshop gaat over hoe u de strategie van uw kantoor bepaalt en waarom dit belangrijk is. Dit wordt inzichtelijk gemaakt aan de hand van verhalen van collega-notarissen. In de laatste workshop gaat u met elkaar in discussie over bepaalde uitkomsten van de enquête.

DATA EN VOORWAARDEN

De regiobijeenkomsten vinden plaats op de volgende data:

- Dinsdag 2 juni in Zwolle
- Maandag 8 juni in Eindhoven
- Dinsdag 16 juni in Nootdorp
- Maandag 22 juni in Houten

De bijeenkomsten beginnen om 16.00 uur en duren tot 20.00 uur, inclusief maaltijd. Deelname levert 3 PE-punten op. Het betreft een gratis bijeenkomst, maar deze is daarom niet vrijblijvend. De organisatie maakt kosten in de verwachting dat u komt, en reserveert een plaats voor u. Bent u onverwachts verhinderd, dan kunt u zich altijd laten vervangen door een collega. U kunt tot een week voor aanvang kosteloos annuleren. Bij niet tijdig annuleren (of u laten vervangen door een collega) brengen wij u 50 euro (excl. btw) in rekening.

Meer informatie en inschrijven:
zie *NotarisNet/Opleidingen*

Allard Schuering nieuw bestuurslid KNB

Allard Schuering is door de ledenraad benoemd als bestuurslid van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB). Hij volgt Dorine Oudhof op die sinds april 2012 in het bestuur zat.

Schuering is kandidaat-notaris bij Clifford Chance. Hij is benoemd voor de periode van 11 april 2015 tot 11 april 2018. Teun van Dijk is benoemd tot plaatsvervangend voorzitter van de KNB. De ledenraad heeft daarnaast Jef Oomen en Hamith Breedveld herbenoemd tot en met 11 april 2018.

VACATURE

De vacature in verband met het vertrek van de heer Wilmink wordt vooralsnog niet opgevuld. Het bestuur wil eerst de evaluatie rondom het benoemingsproces van de huidige voorzitter afwachten.

Wettelijk minimum(jeugd)-loon per 1 juli verhoogd

Per 1 juli 2015 worden de brutobedragen van het wettelijk minimumloon en het minimumjeugdloon verhoogd. Het aanpassingspercentage na afronding is 0,40 procent. Voor een werknemer van 23 jaar of ouder bedraagt het bruto minimumloon bij een volledig dienstverband per 1 juli 2015 1.507,80 euro per maand.

Meer informatie: KNB, Ineke van Geest, telefoon 070 3307201 (i.van.geest@knb.nl)

KNB Cursusagenda

19 mei 2015

De notaris als ondernemer

Deze cursus is uitermate geschikt voor notarissen die een gefundeerd inzicht willen in de cijfers en winstgevendheid van hun kantoor én voor kandidaat-notarissen die op afzienbare termijn de ambitie hebben om notaris/ondernemer/manager te worden.

20 t/m 28 mei 2015

Bijeenkomsten levenstestament

U wordt bijgepraat over de inhoud en de achtergronden van het herziene KNB-model levenstestament. Ook wordt aandacht besteed aan praktische zaken rondom het levenstestament.

27 mei 2015

Komt een dga bij de notaris (verdieping)

De voor een dga relevante notariële advies terreinen zullen diepgaander en in hun onderlinge verband aan de orde worden gesteld, waarbij de fiscaliteit een flink deel van de behandeling in beslag neemt.

2 en 9 juni 2015

Testamenten maken

Testamenten maken is een kunst. Het nieuwe erfrecht in theorie beheersen is één. De materie praktisch kunnen toepassen is twee. Deze laatste vaardigheid zal de rode draad zijn tijdens deze cursus.

11 juni 2015

Onderhandelen

Leer onder andere vaardigheden en tactische concepten om de doelmatigheid en het rendement van onderhandelingen te verhogen.

25 juni 2015

Online besprekingen voeren

Leer met welke technieken en op welke wijze u efficiënt besprekingen via internet kunt voeren met cliënten en samenwerkingspartners.

2 juli 2015

Wetswijziging executieveilingen

Deze cursus is een *must* voor notarieel juristen die verantwoordelijk zijn voor veilingdossiers, maar ook voor ervaren medewerkers veilingen. Aan de orde komen de behandeling van de overgangswetgeving en de consequenties daarvan voor de praktijk en de eventuele gevolgen voor de 'internetveilingpraktijk'.

Dit is slechts een selectie uit het totale cursusaanbod. Voor meer informatie, inschrijven en het complete opleidingsaanbod: KNB, cursussen en congressen, telefoon 070 3307125, cursussen@knb.nl of NotarisNet/Opleidingen

KNB presenteert NotarisID bij Platform Identity Management

De ontwikkeling van NotarisID is goed op stoom. Het normenkader is ontwikkeld, de processen bij de notaris zijn minutieus besproken en de voorbereidingen voor een eerste pilot lopen. Op 2 april presenteerde Bernadette Verberne, manager ICT en Procesoptimalisatie van de KNB, NotarisID tijdens een bijeenkomst van het Platform Identity Management Nederland (PIMN) in Leiden.

160 spelers in de wereld van digitale authenticatie en identificatie luisterden naar een reeks sprekers. Hieronder waren ook Bart Jacobs van de Radboud Universiteit Nijmegen en Gerrit Jan van 't Eind, programmamanager eID-stelsel bij het ministerie van Binnenlandse Zaken. Twee trends sprongen er duidelijk uit: onze digitale 'sleutelbos' met gebruikersnamen/wachtwoorden verdwijnt. Er komt één veilige persoonlijke sleutel voor (bijna) alles. Ten

Op 2 april presenteerde Bernadette Verberne, manager ICT en Procesoptimalisatie van de KNB, NotarisID tijdens een bijeenkomst van het Platform Identity Management Nederland in Leiden.

tweede zal – meer nog dan nu – de smartphone een cruciale rol krijgen bij identificatie (wie je bent) en authenticatie (wat je mag). Dit gebeurt via apps en met *near field communication* (een draadloze manier om door middel van een chip kleine hoeveelheden informatie uit te wisselen). NotarisID sluit aan bij beide trends.

TRUST-FUNCTIE

NotarisID is een nieuw en breed toepasbaar authenticatiemiddel voor het notariaat. Het is een middel tegen fraude met en misbruik van digitale identiteiten. 'Belangrijk punt is bij NotarisID de *trust*-functie; de vertrouwensdienst die de notaris van oudsher al levert', aldus Verberne. Zij vervolgt: 'Verder heeft de consument volledige regie over zijn gegevens. Bij ieder verzoek geeft hij via een smartphone toestemming (of niet), waarbij NotarisID zorgt voor een leeftijdscheck. De privacygevoelige gegevens staan in een depot notariële attributen. Veilig en onder onafhankelijk notarieel toezicht.' NotarisID registreert alle activiteiten zodat terug te halen is wie wat op welk moment deed.

Op 15/16 april presenteerde Bernadette Verberne NotarisID ook op IDnext, een groot internationaal congres in Noordwijk.

Meer informatie:

KNB, Bernadette Verberne, 070 3307140
(b.verberne@knb.nl of www.notarisid.nl)

Live webinar Europese Erfrechtverordening

De KNB organiseert op 1 juni – in samenwerking met de EPN – een live webinar over de Europese Erfrechtverordening die per 17 augustus 2015 in werking treedt. Dit gaat het maken van testamenten en afwikkelen van internationale nalatenschappen totaal op zijn kop zetten. Straks geeft de Europese Erfrechtverklaring toegang tot alle nalatenschapsgoederen binnen de EU.

Tijdens het webinar gaan de sprekers mr. S.H. (Sabine) Heijning, prof. mr. J.H.M. (Sjef) van Erp en dr. B. (Bram) Akkermans in op de volgende onderwerpen:

- Kun je een rechtskeuze opnemen in testamenten?
- Welk recht geldt op een internationale nalatenschap als die keuze niet gemaakt is?
- Welke buitenlandse testamenten kunnen wat betreft vorm worden erkend?
- Wie is bevoegd de Europese Erfrechtverklaring af te geven?
- Wat moet er in de Europese Erfrechtverklaring komen te staan?
- Is er verschil in de behandeling van internationale nalatenschappen tussen de EU-landen die gebonden zijn aan de EU Erfrechtverordening en andere landen?
- Wat kan ik mijn klanten bieden op dit vlak in advisering?

KOSTEN

Meld u nu aan voor het webinar. Kijk live en waar u maar wilt. Van 20.00 tot 22.00 uur kunt u vragen stellen die direct door de sprekers worden behandeld. De kosten bedragen 149 euro (excl. btw). Voor het volgen van het webinar verkrijgt u twee KNB/EPN PE-punten.

Nadere informatie en inschrijven:
KNB, cursussen en congressen, telefoon
070 3307136, cursussen@knb.nl of
NotarisNet/Opleidingen.

VVD wil toegang rechters tot Centraal Levenstestamentenregister

De VVD in de Tweede Kamer vindt dat rechters toegang moeten kunnen krijgen tot het Centraal Levenstestamentenregister (CLTR). Dit verkondigde de partij in het Algemeen Overleg Ouderenmishandeling. De KNB heeft eerder in een brief aan de Tweede Kamer geschreven dat rechters niet altijd op de hoogte zijn van het bestaan van het levenstestament en dat dit op te lossen is door rechters inzage te geven in het CLTR.

De KNB onderzoekt of het mogelijk is om in de toekomst de rechterlijke macht digitale toegang te geven tot het CLTR.

Levenstestamenten kunnen nu worden geregistreerd in het door de KNB gehouden CLTR. Dit register is nu nog niet toegankelijk voor de rechterlijke macht. Een rechter moet uit eigen beweging vragen aan de verzoeker of er een levenstestament is. Dit is tijdrovend. De KNB onderzoekt of het mogelijk is om in de toekomst de rechterlijke macht digitale toegang te geven tot het CLTR.

'GOED PLAN'

Ook notarissen zien graag dat rechters toegang krijgen tot het CLTR. Bijna de helft van de 213 deelnemers (47 procent) aan een poll op NotarisNet vindt het een 'goed plan'. Een relatief klein deel van het aantal stemmers vindt toegang tot het CLTR voor rechters 'niet nodig' (18 procent). 73 deelnemers (34 procent) vinden dat, wanneer rechters toegang krijgen, ook artsen en banken toegang moeten krijgen tot het register.

Justitie positief over gesprekken met KNB

Het ministerie van Veiligheid en Justitie heeft positieve gesprekken gevoerd met de KNB over de scheidslijn tussen verschoningsrecht en de aanpak van fraude. Dit zei minister Ard van der Steur tijdens het Algemeen Overleg Fraude (AO) van 8 april. De Tweede Kamer zal voor het zomerreces over de resultaten van deze gesprekken worden geïnformeerd.

Tijdens het AO gaf de VVD aan bang te zijn voor een afbraak van het verschoningsrecht voor notarissen en advocaten. Volgens de partij lijkt bij deze beroepsgroepen een taboe te bestaan rond afschaffing of inperking van het verschoningsrecht voor de bestrijding van fraude. Tegelijkertijd benadrukt de VVD dat verschoningsrecht essentieel is, maar dat dit recht niet misbruikt mag worden. Minister Van der Steur reageerde op vragen van de VVD door te benadrukken dat het verschoningsrecht niet gebruikt mag worden om fraude te verdoezelen.

CAHR

Tijdens het AO informeerden de SP en PvdA naar het centraal aandeelhoudersregister (CAHR). De PvdA wilde weten wanneer het CAHR in werking treedt. Volgens Van der Steur is de invoering van het CAHR in ontwikkeling, maar zullen nog een paar knelpunten moeten worden opgelost. Nog voor het zomerreces zal de minister de Kamer verder informeren over de invoering van het CAHR.

COLOFON

Notariaat Magazine is een uitgave van de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) en publiceert nieuws en achtergronden over onderwerpen die het notariaat raken. Bij de KNB zijn ruim 1.300 notarissen en 1.650 kandidaat-notarissen aangesloten. Het blad wordt in een oplage van ruim 5.000 exemplaren verspreid onder KNB-leden en externe relaties. Notariaat Magazine verschijnt eenmaal per maand, met uitzondering van de maand augustus. De redactie van Notariaat Magazine is onafhankelijk en werkt op basis van een redactiestatuut. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden brieven en opinies in te korten.

Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie
Spui 184
Postbus 16020
2500 BA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3307111

Redactie: Mechtelt Lindenhovius (hoofdredacteur), Jessica Hendriks (redacteur), Joris Drost (redacteur), Clemens van Gessel (correctie).
Telefoon 070 3307170, **e-mail** nm@knb.nl

Aan dit nummer werkten mee:
Madeleine Hillen, Roel Ottow, Tatiana Scheltema, Jolanda aan de Stegge, Berdine Vos-Vegter, Henriette van Wermskerken

Redactieraad: Wouter Burgerhart, Bart van Gemert, Steven ten Hagen, Mark Jonker Roelants, Joyce Leemrijse, Hens Meengs, Anne-Marie Snel, Nora van Oostrom-Streep en Mariska Dalmijn-Verkooijen

Foto's: Truus van Gog
Omslag: Truus van Gog

Vormgeving:
Okapi. Corporate Identity Atelier

Uitgever: Sdu Uitgevers,
Peter Frissen
Prinses Beatrixlaan 116
2595 AL 's-Gravenhage
Postbus 20025
2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789571

Druk: Drukkerij Senefelder Misset, Doetinchem

Abonnementen: De abonnementsprijs bedraagt 116,03 euro per jaar (excl. btw en incl. administratie- en verzendkosten), prijswijzigingen voorbehouden

Abonnementenadministratie:
Sdu Klantenservice
Postbus 20014, 2500 EA 's-Gravenhage
telefoon: 070 3789880, fax: 070 3789783

Vanwege de aard van de uitgave, gaat Sdu uit van een zakelijke overeenkomst; deze overeenkomst valt onder het algemene verbintenissenrecht.

Advertentie-acquisitie: Sdu Mediasales,
Marieke van Wezel
telefoon: 070 3780705
e-mail: m.v.wezel@sdu.nl

ISSN: 1568-4121

© KNB/Sdu Uitgevers
Alle rechten voorbehouden. Behoudens de door de Auteurswet gestelde uitzonderingen, mag niets uit deze uitgave worden veelevoerdigd (waaronder begrepen het opslaan in een geautomatiseerd gegevensbestand) of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever of de KNB. De bij toepassing van art. 16B en 17 Auteurswet wettelijk verschuldigde vergoedingen wegens fotokopieën, dienen te worden voldaan aan de Stichting Reprorecht, Postbus 882, 1180 AW te Amstelveen. Hoewel aan de totstandkoming van deze uitgave de uiterste zorg is besteed, aanvaarden de auteur(s), redacteur(en) en uitgever geen aansprakelijkheid voor eventuele fouten of onvolkomenheden.

HO
KEURMERK

Van 'oude potjes' die creatief voorbijgaan

Uitspraak: *gegrond met oplegging
van een maatregel*

Casus

Begin januari 2013 doet notaris C, collega/maat van N, een incidentenmelding bij het Bureau Financieel Toezicht (BFT). Aanleiding was het rapport van een financieel onderzoek dat op initiatief van C is opgesteld door een derde. Uit het rapport blijkt onder andere van boekingen van substantiële geldbedragen van de kwaliteitsrekening van het notariskantoor naar de creditcard van de boekhouder (B) en naar N in privé, en naar rekeningen in Spanje ten behoeve van de aankoop van een privéwoning van B. In een gesprek in december 2012 erkent B direct en volmondig dat hij zich schuldig heeft gemaakt aan onder meer het onttrekken van derdengelden voor privédoeleinden. De derdengelden behoorden toe aan klanten van het notariskantoor en de Belastingdienst (overdrachtsbelasting die in meerdere gevallen wel van de klant is ontvangen, maar niet aan de Belastingdienst is afgedragen). Het dienstverband met B eindigt op diezelfde dag. Ook N erkent de geconstateerde onregelmatigheden, onder meer het aannemen van contante gelden zonder die in de boekhouding te verantwoorden en het zich toe-eigenen van gelden van derden, waaronder die uit oude boedels. N defungeert op eigen verzoek eind februari 2013 als notaris. BFT stelt in het rapport van november 2013 onder meer vast dat van tientallen langlopende dossiers saldi van in totaal meer dan 400.000 euro zijn overgeboekt naar de privérekeningen van N en B (ieder steeds voor een ongeveer gelijk bedrag) door middel van tussenrekeningen (zoals kruisposten, overdrachtsbelasting en Kadasterkosten) om de aard van overboekingen te doen versluieren.

Het verweer

Op het notariskantoor had B, in dienst sinds de jaren tachtig, een bijzondere positie: hij was feitelijk de baas over de financiële huishouding. Op het notariskantoor was sprake van een aantal zogenaamde oude potjes, ontstaan ten

gevolge van onder meer niet-uitgekeerde rentevergoedingen op derdengelden en niet-uitgekeerde overdrachtsbelasting. Volgens N was het kantoor rechthebbende op die potjes. Notaris O, voorganger van C, heeft N op enig moment daarover ingelicht. N heeft hem daar toen verder niet over bevraagd, omdat O 'de financiële maat' was van kantoor en N hem als 'van nature voorzichtig' kende. Toen O wegens ziekte eind 2007 moest defungeren, heeft C hem opgevolgd. O schrijft bij zijn afscheid aan B: 'Toch wil ik aan het eind van mijn notariële loopbaan jou niet ontevreden achterlaten, nu we al die jaren goed en (soms) met plezier hebben samengewerkt. Daarom stel ik voor, dat jij mijn aandeel ter zake van de "oude potjes", genoegzaam bekend, overneemt; hoe die gelden tot uitkering komen, laat ik in principe over aan jouw creativiteit (en die is groot).'

Na een opmerking van de accountant aan B, dat de oude dossiers moesten worden afgewikkeld, heeft B vanaf 2007 geheel zelfstandig de oude dossiers 'afgewikkeld' door de betreffende bedragen in een verzamel dossier te boeken. Vervolgens is B gelden gaan uitboeken aan hem en aan N. Tot aan de ontvangst van het BFT-rapport heeft N niet geweten wat de bron van de door hem ontvangen gelden was, maar is hij er steeds van uitgegaan dat het uit de 'oude potjes' kwam waarover oud-notarissen hem hadden verteld. Nadat N in december 2012 duidelijk werd dat het geld uit de 'oude potjes' was aangevuld door B met geld dat hij uit diverse dossiers bij elkaar had geschraapt in het kader van een opruiming, heeft hij per omgaande alles wat hij had ontvangen geretourneerd, juist in het belang van mogelijke derden.

Het oordeel

Ook al is niet aangetoond dat N opzettelijk schade aan cliënten (of crediteuren) heeft willen toebrengen, vaststaat dat N en B gelden hebben ontvangen die niet aan hen, maar aan derden toekwamen. Daarbij komt het de kamer vreemd voor dat N zich presenteert als slachtoffer van de malversaties van B, maar geen strafrechtelijke aangifte tegen B heeft gedaan casu quo erin heeft toegestemd dit achterwege te laten. N heeft het vertrouwen in het notariaat in ernstige mate geschaad.

De notariskamer ontzet de (oud-)notaris uit zijn ambt

*Kamer voor het notariaat Amsterdam,
27 maart 2015
ECLI:NL:TNORAMS:2015:8*

Opmerking

Volgens de Beleidsregel integere beroepsuitoefening (10 juli 2013) kan de oud-notaris gedurende tien jaar ook niet meer als kandidaat-notaris werkzaam zijn.

Notaris zou bij twijfel tussen ministerieverlening of dienstweigering een rechterlijk gebod moeten vragen

---

Uitspraak: *(deels) gegrond met
oplegging van een maatregel*

Casus

Klaagster en haar echtgenoot E hebben in 2004 een bankhypotheek (dus ook voor toekomstige kredieten en borgstellingen) op hun woonhuis verleend aan Fortis Bank voor 1.250.000 euro. In 2006 en 2008 tekenen K en E een borgstelling voor een zakelijk krediet van Fortis casu quo een krediet van ABN AMRO. E overlijdt in 2013, K aanvaardt beneficiair. K verkoopt met hulp van zwager Z (broer van E, ook vastgoedondernemer en verbonden aan de onderneming van E) de woning en vijf percelen. De leveringsdatum is 2 april 2014, 12.00 uur. De bank faxt op 1 april de aflosnota met een onherroepelijke volmacht, maar mailt op 2 april om 11.48 dat er een fout in zit en dat de levering moet wachten op de juiste aflosnota. De notarisklerk overlegt met Z en mailt aan de bank dat de levering wel doorgaat, dat het restant van de overwaarde in depot zal blijven, en dat het notariskantoor zal zorgen voor voldoening van de nakomende aflosnota uit dit depot. De bank mailt dat dit akkoord is. Z meldt in de wachtkamer aan (onder andere) K dat er een probleem met de bank was, maar dat dit is opgelost. Notaris N vraagt Z of hij K heeft geïnformeerd, wat hij bevestigt en K niet ontkent. Na het passeren, lichten Z en de notarisklerk K volledig in. 's Middags faxt de advocaat van K aan N een brief over het ontbreken van een depotovereenkomst en het niet kunnen herroepen van de herroepelijke volmacht.

K dagvaardt de bank en de bank dagvaardt N om het depot aan hen vrij te geven. Beide procedures worden afgewezen.

De klacht

K verwijt N onder andere dat hij de telefonische mededeling van de bank boven de onherroepelijke volmacht stelt. En dat N haar zwager wel, maar haar niet informeerde over het telefoontje van de bank en de depotstorting, wetende dat Z niet gemachtigd was en dat K zelf in de wachtkamer aanwezig was. En ook dat N geen depotovereenkomst heeft opgesteld.

Het oordeel

Daargelaten de vraag óf de bank kon terugkomen op de eerder verstrekte onherroepelijke volmacht meent de kamer dat N (sowieso) klachtwaardig handelt wanneer hij de levering passeert op basis van een volmacht waarvan hij weet dat daaraan volgens de volmachtgever onjuiste gegevens aan ten grondslag liggen. Dat N geen gebruik heeft gemaakt van de eerste volmacht van de bank, acht de kamer dan ook niet verwijtbaar.

Wat betreft het niet informeren van K meent de kamer dat N zich van de (veronderstelde) volmacht had moeten vergewissen. Bovendien was K op dat moment zelf in het notariskantoor aanwezig. N had K voorafgaand aan de levering zelf moeten informeren over de ontstane situatie, met haar moeten overleggen over haar mogelijkheden en haar moeten voorlichten over de juridische gevolgen. Dat het geplande transport mede als gevolg daarvan verdere vertraging zou oplopen, maakt dat niet anders. Aan de ambts- en taakuitoefening van de notaris behoort geen afbreuk te worden gedaan op grond van de wens tot spoed van een partij. Indien de notaris vervolgens had betwijfeld of hij de aan hem opgedragen werkzaamheden vanuit civiel- of tuchtrechtelijk oogpunt bezien (laveren tussen wellicht onterechte ministerieverlening en wellicht onterechte dienstweigering) diende te verrichten, had het bovendien voor de hand gelegen dat hij zich – zoals de tuchtrechter al meermalen heeft beslist – in kort geding had laten betrekken om aan te sturen op een rechterlijk gebod tot het verrichten van de betreffende rechtshandeling

(Hof Amsterdam, 10 mei 2011, ECLI:NL:GHAMS:2011:BQ5599).

De notariskamer legt de maatregel waarschuwing op

Kamer voor het notariaat Den Bosch, 16 maart 2015
ECLI:NL:TNORSHE:2015:2

Opmerking

De drang om te passeren is vaak groot, maar waarom zou de notaris een groot risico nemen als de oorzaak van de problemen bij derden ligt. De tuchtrechter adviseert in zo'n geval om een rechterlijk gebod aan te vragen in kort geding.

Notaris was te stellig over inhoud testament

Uitspraak: *gegrond met oplegging van een maatregel*

Casus

In 2007 maakt N een testament op voor erfflater E. Daarin staat onder B1 een legaat aan zijn zoon Z en onder B2 een legaat aan zijn dochter D. In 2011 verzoekt E per brief een wijziging van het legaat aan Z, waarbij Z in plaats van de eigendom het recht van gebruik van enkele zaken krijgt gelegateerd. In het aanvullende testament redigeert N de wijziging als: 'Het in gemelde uiterste wilsbeschikking onder 'LEGAAT', onderdeel B' bepaalde komt te vervallen en wordt vervangen door: 'LEGAAT'; B. Ik legateer, (...)'. E overlijdt in 2013, en Z laat N weten dat volgens zijn advocaat beide legaten uit het testament van 2007 zijn vervallen. N reageert daarop dat zij geen enkele twijfel heeft over de intentie van E. De legaten aan D moesten in stand blijven ter compensatie van de schenkingen (kuijtschelding van leningen) aan Z en zijn inmiddels failliete vennootschap. Verder biedt zij excuses aan voor de onjuiste redactie, er had B1 moeten staan in plaats van B.

De klacht

Klager Z verwijt N onder meer onzorgvuldig handelen en partijdigheid en is het niet eens met de uitleg van het tweede testament en meent dat N zich van een dergelijke uitleg had dienen te onthouden.

Het verweer

Het ging E uitsluitend om de wijziging ten behoeve van Z. Verder is in deze kwestie ruimte voor uitleg van het aanvullende testament. Zij heeft een zogenoemde *clerical error* gemaakt en heeft overwogen de akte te rectificeren, maar dit toch niet gedaan.

Het oordeel

Óf in dit geval aan uitleg wordt toegekomen, is voorbehouden aan de civiele rechter. Z en N hebben verschillende opvattingen over de strekking van het testament en hebben zich beroepen op uitlatingen van E van tegenovergestelde strekking. Wie gelijk heeft doet niet ter zake. N had, zodra het geschil tussen Z en D bleek, partijen naar de civiele rechter moeten verwijzen en zich moeten onthouden van een inhoudelijke stellingname. Dat N dat niet heeft gedaan, acht de kamer in strijd met de houding die een notaris in een dergelijk geval moet aannemen en met de professionele zorgvuldigheid, waarbij zij de schijn van partijdigheid heeft gewekt. Daarbij is onvoldoende vast komen te staan of E het legaat aan D wilde behouden. Daarnaast heeft N zich daarbij bediend van argumenten in de sfeer van uitlatingen en bedoelingen van de testateur waarvan zij zich ten minste had moeten afvragen of op haar in dit geval geen geheimhoudingsplicht rust. De kamer rekent N haar handelwijze des te ernstiger aan, omdat zij daarin is blijven volharden; pas in allerlaatste instantie ter zitting heeft N erkend dat zij beter had kunnen zwijgen.

De notariskamer legt de maatregel berisping op

Kamer voor het notariaat Amsterdam, 27 maart 2015
ECLI:NL:TNORAMS:2015:9

Opmerking

Hoezeer ook overtuigd van haar gelijk, N had niet in de positie moeten komen die haar als partijdig kan worden aangerekend.

Op NotarisNet zijn naast bovenstaande uitspraken ook andere tuchtuitspraken te lezen. Nadere informatie: KNB (nm@knb.nl)

PERSONALIA

Recent benoemd tot notaris

Amsterdam (nieuwe vestiging in associatie met Clifford Chance) m.i.v. 1 mei 2015
mr. M.J.C. Arends, kandidaat-notaris (2004).

Aangewezen tot toegevoegd notaris

Eindhoven (protocol mr. M.W. van der Zanden) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. H.M. Mul**;
Haarlem (protocol mr. A. Helmig) m.i.v. datum beëdiging mevrouw **mr. T.M. Bos**.

Wijziging plaats van vestiging

Bij besluit van de staatssecretaris van Veiligheid en Justitie is de notariële plaats van vestiging van prof. **mr. T.J. Mellema-Kranenburg**, thans notaris in de gemeente Rotterdam, m.i.v. 1 april 2015 gewijzigd in de gemeente **Katwijk** met behoud van haar huidige protocol.

Toewijzing protocol

De minister van Veiligheid en Justitie heeft besloten het protocol en de overige notariële bescheiden van

- mr. P.M.M. Verheesen, tot 1 januari 2015 notaris in de gemeente Roermond, m.i.v. 1 april 2015 toe te wijzen aan **mr. R.M.H. Cremers**, notaris te **Roermond**;
- mr. P.H.M.J. Tijssen, tot 1 oktober 2014 notaris in de gemeente Venlo, m.i.v. 1 mei 2015 toe te wijzen aan **mr. R.J.H. Martens**, notaris te **Venlo**;
- mr. P.P.M. Hoevenaars, tot 15 oktober 2014 notaris in de gemeente Leidschendam-Voorburg, m.i.v. 4 mei 2015 toe te wijzen aan **mr. A.M. Zwart**, notaris te **Leidschendam-Voorburg**;
- mr. M.A. Swart, tot 1 november 2014 notaris in de gemeente Zandvoort, m.i.v. 1 mei 2015 toe te wijzen aan **mr. F.G.M. van der Valk**, notaris te **Zandvoort**.

Koninklijke onderscheidingen 2015

Ridder in de Orde van Oranje-Nassau

- **mr. W. van Leussen**, oud-notaris te **Giessenlanden**
- **mr. P.P.A.M. van Thiel**, oud-notaris te **Helmond**

Lid in de Orde van Oranje-Nassau

- **mr. P.C. Knook**, notaris te **Tholen**

Elina Mul

Tessa Bos

Mark Jan Arends

Kanocolumn

Advocaris = Advotaris

Deze week las ik een bericht van onze nieuwe bestuursvoorzitter en hij uitte daarin zijn zorg over de door professor Niek Zaman voorgestelde samensmelting van de advocaat en de notaris (advocaris) naar Duits voorbeeld. De gedachte alleen al doet hem huiveren, zo kwam het op mij over. Echter, op de grote kantoren is het voor de (kandidaat-)notarissen van levensbelang dat je kunt denken en waar mogelijk acteren als advocaat, uiteraard zonder daarbij je notariële pet ook maar iets te verschuiven.

Immers, je werkt samen met de advocaten en de deal moet gezamenlijk zorgvuldig en juridisch correct worden afgerond. Het is voor de cliënt uiterst belangrijk dat er samen wordt opgetrokken om te voorkomen dat op het moment van

het passeren van de akte de notaris zijn handtekening niet wil of kan zetten.

Is het erg dat notarissen moeten kunnen denken en (binnen de notariële grenzen) acteren als een advocaat? Nee, dat is niet erg. Zolang je je notariële plichten en vaardigheden maar in acht blijft nemen. Ik gebruik daarom liever de term *advotaris* (iets meer 'notaris' erin).

Aangezien de meeste advocaten 'moeite' hebben met het denken als een notaris en de advocaten ons vaak maar lastig vinden, maakt dat een samensmelting van de twee beroepsgroepen op dit moment wellicht een stapje te ver gaat. Het is alleen wel, en niet alleen op de kantoren waar advocaten en notarissen werken, geregeld in het belang van de cliënt dat er een intensieve

samenwerking bestaat. Is dat dan niet gevaarlijk? Nee hoor, dat kunnen de notarissen heel goed aan. Wij hebben de audit vorige week in ieder geval met vlag en wimpel doorstaan!

Drie kandidaat-notarissen schrijven bij toerbeurt de Kanocolumn. Elke maand doet een van hen verslag van de belevenissen en ervaringen als kandidaat-notaris. Om vrijuit te kunnen schrijven, ondertekenen ze de column slechts met 'Kano'.

Leergang Executive

In de leergang executive kunnen professionele executeurs hun kennis en kunde ontwikkelen door het volgen van een tweedaagse intensieve opleiding. De theorie en de praktijk van de executive worden behandeld.

Voorkennis:

Deelnemers dienen een goede kennis van het erfrecht te hebben. Diegenen die niet over voldoende kennis beschikken, dienen de cursusdag erfrecht/executive op 10 april 2015 te volgen.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 28 mei 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 29 mei 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.750,-
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en studiemateriaal). 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw mr. P.G. Knoppers
Mevrouw prof. mr. T.J. Mellema-Kranenburg
Mevrouw mr. J. Nijenhuis-Wildervanck
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer prof. dr. J.P.M. Stubbé

Leergang Levensexecuteur / Toezichthouder

NOVEX is een vereniging voor executeurs en ook voor "levensexecuteurs".

In 2015 biedt NOVEX de leergang levensexecuteur/toezichthouder aan voor diegenen die adviseren over het levenstestament of worden benoemd tot levensexecuteur of tot toezichthouder.

De leergang levensexecuteur/toezichthouder is een intensieve opleiding waarin een mix aan bod komt van theorie en praktijk van juridische, financiële, medische zaken en overige zorgtaken. Bij elk onderdeel wordt de specifieke taak van de toezichthouder besproken.

★ **Data & tijden:**

Donderdag 11 juni 2015 van 9.30 uur tot 20.00 uur.
Vrijdag 12 juni 2015 van 9.00 uur tot 17.00 uur met een afsluitende borrel.

★ **Locatie:**

Driebergen

★ **Kosten:**

€ 1.450,- voor NOVEX-leden,
€ 1.750,- voor niet-leden.
(excl. btw, inclusief lunches, diner, overnachting, borrel en cursusmateriaal), 13 PE-punten zijn aangevraagd bij KNB, EPN, RB en voor NOVA (art 2 Verordening Vakbekwaamheid).

★ **Docenten:**

De heer O.A. Balkenende
Mevrouw mr. C.G.C. Engelbertink
De heer mr. J.D.H. van Ewijk
Mevrouw drs. S. van de Merwe
De heer prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
De heer drs. T. Trompetter

Voor informatie en voorwaarden lidmaatschap NOVEX zie: www.novex-executeur.nl

De vereisten voor certificering en de gecertificeerde executeurs kunt u vinden op: www.sce-executeurs.nl

Voor vragen of informatie

mr. Anneke Rookmaker info@novex-executeur.nl
of 020-3882928.

U kunt zich aanmelden via de website van NOVEX: www.novex-executeur.nl.

Slimme start...

Als je een vliegende start wilt maken, is het goed te weten dat je verzekeringen op orde zijn. Met Niehoff Werning & Kooij sta je er niet alleen voor. Prettig, want er komen nogal wat zaken op starters af. Van ondernemingsplan tot beroepsaansprakelijkheids- en arbeidsongeschiktheidsverzekering: samen zorgen we voor een passende oplossing. Met onze kennis van het notariaat helpen we al ruim 35 jaar starters op weg. Vraag daarom ons starterspakket voor het notariaat aan.

Zekerheid is dichterbij dan je denkt.

www.nwk.nl

Niehoff Werning & Kooij
financieel adviseurs voor advocatuur en notariaat